

„Hitetlen és Krisztus nevéhez méltatlan keresztény vagyok, ha úgy kérem másra a józság lelkét, mint annak birtokosa.”

A józság Lelke ▶ 3. oldal

„A Lélek ma is felkínálja nekünk az éneklésre, ünneplésre készítő gyümölcsseit, a pünkösd értékrendet: a szeretetet, az örömet, a békességet, a türelmet, a szívességet, a jószágot, a hűséget, a szelidséget, az önmegtartóztatást. Lehet ennél fontosabb, szükségesebb, értékeesebb kínálat?”

Pünkösd értékrendünk honfoglalása ▶ 5. oldal

„Jézus hívta őket, indultak utána. A hangulat jó volt, ha a kenyér és a hal olykor szűkösen jutott is. Miért voltak Jézus mellett? Egyszerűen nem tudni.”

Jöjj, égi szent láng! ▶ 13. oldal

Határtalanul áradó Lélek ▶ 2. oldal
Nemzetiségi oldalak ▶ 4. és 6. oldal
A Kárpát-medence zengő zsolnára ▶ 5. oldal
Mélységből magasságba ▶ 11. oldal
Drezdai képeslapok ▶ 12. oldal
Szólj és hallgass nyelveken! ▶ 12. oldal

SEMPER REFORMANDA

„A Szentlélek Krisztust hozza a szívünkbe és ismerteti meg. Felgerjeszti a hit által bátorrá teszi szívünket Krisztushoz. Ahol a Szentlélek lakozik, ott van minden teljesség, legyen az illető gyenge, avagy erős.”

▶ Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

3. Veszprém megyei találkozó

FOTO: MENYES GYULA

▶ A Veszprémi Egyházmegye gyülekezeti nagy területen, többnyire maroknyi közösségekben, huszonhat anyagyülekezetben élnek meg hitüket. Polgárdi Sándor esperes munkatársaival együtt azért szervezi meg két évente a Veszprém megyei evangélikus találkozót, hogy a megyében élő hittestvérek beszélgessenek, közösen gondolkozzanak az egyház ügyéről. A közsztöntök, a fórum- és pódiumbeszélgetések bőséges lehetőséget adtak múlt vasárnap ezen az immár harmadik találkozóon is, amelyet a „Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is” (Mt 6,21) mottóval hirdettek meg.

▶ Folytatás a 3. oldalon

Nagyon ott voltunk!

33. evangélikus egyházi napok

„Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is” (Mt 6,21)

▶ Még soha ilyen népes delegációval nem képviseltettük magunkat a német evangélikus egyházi napokon. A június 1–5. között Drezdában tartott 33. Kirchentaggon a hatezer külföldi között a magyarok voltak a legtöbben: 816 fő regisztráltatta magát az

anyaországból és még vagy száz az elszakított területekről. De nemcsak a résztvevőknek, hanem a rendezvénysorozat előadóinak, közreműködőinek regiszterében is minden korábban több magyar nevet tartalmazott a több mint kétezer (!) programot rögzítő, 640 oldalas

„műsorfüzet”. Nem utolsósorban azért, mert az idei Kirchentag magába olvasztotta a kelet-közép-európai protestáns találkozót is, amelyet 1991 óta rendeznek meg a régiókban.

▶ Összeállításunk a 7–9. oldalon

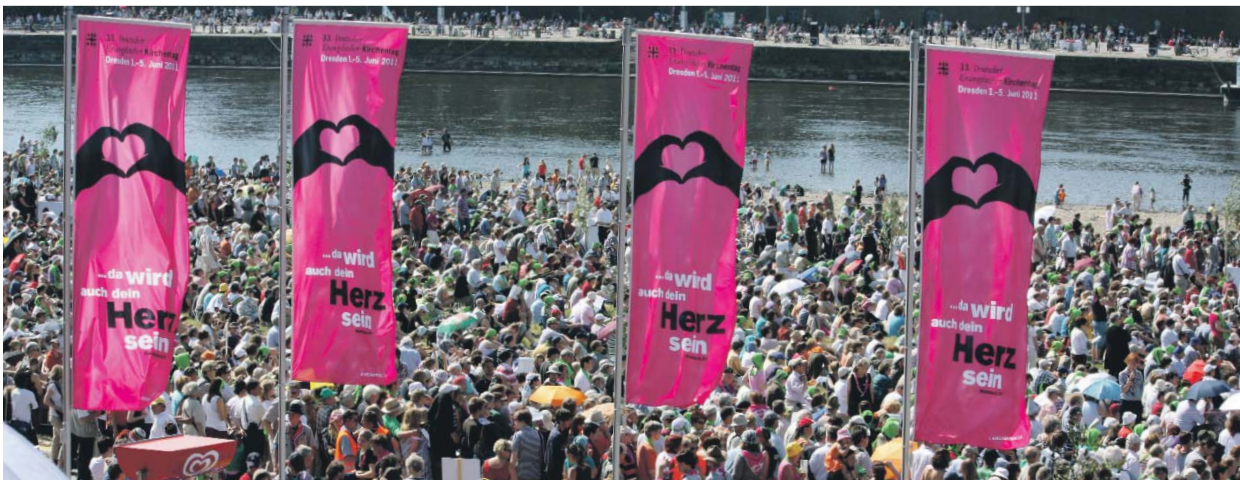

FOTO: NAGY BENCE

Hol a szabadság?

■ VÉGHELYI ANTAL

A reformáció kezdetének 2017-ben esedékes ötszáz éves jubileumát megünnepelni készülő evangélikus egyházakban az idei év átfogó témája világszerte a szabadság. Az idei pünkösd ünnepén ez kölcsönöz aktualitást Pál apostol szavainak: „Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság. Mi pedig, miközben fedetlen arccal, mint egy tükörben szemléljük az Úr dicsőségét mindnyájan, ugyanarra a képre formálódunk át az Úr Lelke által dicsőségről dicsőségre.” (2Kor 3,17–18)

A szabadságot életünk külső feltetei között tartjuk számon. Ahogy a hálnak lételeme a víz, anélkül megfullad, mi is úgy érezzük, hogy megfulladunk, ha nem a szabadság levegője vesz minket körül. Ezért szüntelenül arra törekszünk, hogy a bennünket körülvevő világban megteremtjük a szabadság légkörét.

Pál apostol azonban nem olyan szabadságról beszél, amely a külvilágban születik. Pál azt mondja, hogy Isten Szentlelke bennünket formál át, és ennek eredményeként lesz majd miénk Isten gyermekeinek az a szabadsága, amely mindenkor független a külső körülményektől.

De az apostol afelől sem hagy kétséget, hogy ez az átformálás nem egy kép átfestéséhez vagy egy kőszobor arcvonásainak kisebb-nagyobb mértékű átfaragásához hasonlít. Sokkal inkább hasonló ahhoz, amikor az agyagból kiformált képlékeny mintát az elégedetlen szobrász újra összegyúrja, és előlről kezdi a formázást. Mert Pál szerint el kell tűnnie, valósággal meg kell hálnia annak az embernek, akin a bűn Isten képmását eltorzította, hogy a Szentlélek érintése nyomán életre támadó új emberen kiformalódjon Isten Fiának, Krisztusnak a képmása. Isten gyermekei az ő képmását viselik. Így lesz részük dicsőségében is, egyre növekvő mértékben.

Krisztus dicsőségének alapja azonban nem más, mint a mindenkori szabadság a bűntől. A pünkösdkor kiáradt Szentlélek mindenekelőtt erre támaszt vágyat. Ám a Szentlélektől elhagyott ember képtelen a bűntől való szabadulásra vágyódnival, hiszen a bűnt tiltott, de annál kívánatosabb dolognak tartja. Vágya nem a bűntelenség, hanem a bűntelenség. A bűnért kilátásba helyezett isteni harag és büntetés alól szeretné kivonni magát.

Ezt a vágyát – ha ragaszkodik még az egyházi tradíciókhoz – a Szentlélektől elhagyott ember előszerelettel szólaltatja meg vallásos hangszerelésben. Sőt a teológia egész arzenálját kész bevetni, hogy Krisztus kereszthalálának olyan értelmet adjon, mintha az – egy jogi aktusként – csupán az Isten előtti láthatatlan számlán törölné el a vétkei nyomán keletkezett tartozását.

Az apostol azonban arra figyelmeztet, hogy a Szentlélek – bár kétségtelenül közbenjárónk Isten előtt – éppen azzal eszközli ki a kegyelmet, hogy Krisztus kereszthalálát az életünkben teszi büntörtlő főpapi áldozattá. A Zsidókhöz írt levél éppen ab-

„Ezerszer jaj az egyháznak, ha a Szentlélektől elhagyott, a Szentlélek munkájának következetesen ellenálló keresztények által működtetett intézménnyé merevedik. Ennek egyik legfőbb ismertetőjele, hogy a lelki kormányzás egyre inkább elhal, és az arra elhívott egyházi vezetők hivatalnokokká válnak.

ban látja a különbséget az ószövetségi főpap és Jézus áldozata között, hogy míg az ószövetségi áldozat nem volt képes eltörölni a bűnt abban, akiért bemutaták, csupán fenyegető következményét, az ítéletet függesztette fel, addig Krisztus áldozata valósággal eltörli a bűnt azokban, akik hisznek benne.

Ez úgy megy végbe, hogy a Szentlélek közösségbe hoz minket lélekben a bűnéinkért szenvedő, megfeszített Krisztussal, hogy bensőnkben – egészen az önmagunk számára való meghalásig – úgy győtrődjünk korábban kívánatosnak tartott bűneink miatt, ahogy Krisztus győtrődött miattuk a kereszten, a halált is megízelve. Mert csak a halálnak ez a lélekben – Krisztus halálában elmerülve, benne valósággal megkeresztelkedve – történő ízlelése képes a bűnt eltörölni bennünk, és nem úgy, hogy csupán az Isten előtti képzelet számlán nullazza le adósságunkat. Ez azért lényeges, mert csak a bűn bennünk való eltörlése után, a Szentlélek által lélekben feltámadva lehetünk Krisztus hiteles képmásává és dicsőségének részesévé.

Ezerszer jaj az egyháznak, ha a Szentlélektől elhagyott, a Szentlélek munkájának következetesen ellenálló keresztények által működtetett intézménnyé merevedik. Ennek egyik legfőbb ismertetőjele, hogy a lelki kormányzás egyre inkább elhal, és az arra elhívott egyházi vezetők hivatalnokokká válnak. A lelkészek pedig a bevásárlópulttá degradált oltár másik oldalán álló, a hívek megrendelésére dolgozó szolgáltatókká. Az ilyen egyházban a jog veszi át az irányítást, a Szentlélek pedig megszomorodva visszahúzódik.

Félő, hogy egyházunk már jó ideje ezen az úton jár. De talán még nem késő, hogy a Szentlélek által megelevenített evangélium fényében megtalálja a visszavezető utat a Lélek kormányzása alá.

A szerző evangélikus lelkész, lapunk A vasárnap igéje rovatának vezetője

Oratio œcumenica

Jövel, teremtő Szentlélek!

Ünnepet adó Csendesség és Örömforsás! Köszönjük neked ünnepeink békéjét és nyugalma! Bizony, gyakran azon kapjuk rajta magunkat, hogy mennyire pörög az életünk, és lassan már ünnepelni is elfelejtünk. Ünnepelni egymást is, de legfőképpen téged. Döbbs rá, hogy minden egyházi ünnep arra emlékeztet, amit isteni hatalmaddal, irántunk való nagy szeretettedből értünk tettél!

Jövel, teremtő Szentlélek!

Általunk gyakran elhanyagolt Hatalom! Belátjuk, hogy különösen a te nagy tetteidről emlékezünk meg nehezen, és keveset törődünk azzal, amit értünk cselekszel; ezért add, hogy észrevegyük rejtett és mindegyre rámutató működésedet! Nézd el nekünk, hogy egyházi ünnepeink sorában is oly keveset szánunk arra, hogy áldjunk mindazért, amit Lelked munkál közöttünk és bennünk! Ne engedd, hogy csak akkor ejtsünk szót rólad, amikor pünkösd ünnepe van, és hogy hatalmadat magunkban csak pünkösd királyságként éljük meg!

Jövel, teremtő Szentlélek!

Biztató Ajándékozók! Kérünk, pünkösdöd emlékeztessen arra, hogy te az ígéreteidet mindig megtartod! Hogy nem hagysz minket magunkra árván, ahogy félelmekkel teli tanítványaidat sem engedted beleragadni a saját kétségbeesésükbe, hanem kiáradtál rájuk, lángnyelvekkel fényesített és melegített sorsukat. Köszönjük megajándékozottságunkat, hogy megszülető egyházad oltalmába vettél minket, amelynek segítségével és keretei között megújítod a velünk való szövetségedet és mindannyiunk életét!

Jövel, teremtő Szentlélek!

Vezető Útmutatók! Kérünk, segítsd közösségeinket és segíts minket magunkat is a tisztánlátásra, a helyes és igaz isten- és emberismeretre és arra, hogy olyannak lássunk téged, amilyen valójában vagy! Ajándékozz meg azzal, hogy ne csak foltozgatott, átfestett, hanem egészen új-játeremtett életünk lehessen benned! Add, hogy ne nehezítsük meg bennünk és értünk végzett munkádat, és hogy ne késleltessük áldásaidat! Különösen is kérünk azokért a konfirmándusokért, akik az ország számos gyülekezetében ezen az ünnepen tesznek biztonyságot megerősített hitükről! Tápláld őket és közösségeink jövőjét a rólad szerzett ismeretekkel, az elkötelezett, nagykorú és eközben gyermekien bízó hittel és jószágod minél gyakoribb megízlelésével! Adj gyülekezeteidnek egyházad születésnapján igazi növekedést!

Jövel, teremtő Szentlélek!

Az erő, a szeretet és a józanság Lelke! Bizalommal könyörgünk hozzád szereteteinkért közelben és távolban. Adj népünknek és minden népnek lelki felébredést! Jövel, teremtő Szentlélek!

Életünk Hordozója! Ébressz bennünk szomjúságot magad után! Munkálkodj bennünk tovább is, és szentelj meg minket egészen! Járja át egész lényünket megtisztító, újjáteremtő erő! Taníts minket hálát adni azért, amit már elvégeztél az életünkben! És add a te mennyei erődöt, azt az igazi új életet, amelynek nem lesz vége akkor sem, ha utolsó dobban a szívünk, és lefogják a szemünket!

Jézusért kérünk, hallgass meg minket. Ámen.

PÜNKÖSD ÜNNEPE – 4MÓZ 11,24–29

Határtalanul áradó Lélek

A történet, amelyből textusunk való, egyrészt nagyon távol áll a mi mai körülményeinktől, másrészt viszont mégis rendkívüli módon emlékeztet bennünket az egyház mindenkorai helyzetére.

A választott nép úton van az ígéret földje felé. Fárastó vándorlásuk közben szembefordulnak Mózes és Istennel, és helyzetükért – az éhezésért, a szomjúságért – Mózes, sőt magát Istent hibáztatják. Visszavagyódnak Egyiptomba. Zúgolódásukkal Mózes kétségbe ejtik, és ő feladja a harcot. Kiönti szívét Isten előtt. Halálosan elfáradt, és nem tudja tovább vállalni a szolgálatot. Isten ekkor adja neki a parancsot, hogy válasszon maga mellé hetven férfit, akik, amikor a Lélek megnyugszik rajtuk, segítségére lesznek. Ennyi háttérismeret feltétlenül szükséges a helyzet megértéséhez. Így láthatóvá lesz a különbség is.

Bennünket Isten fizikai értelemben nem indít vándorútra. Túl vagyunk az *Ótestamentum* időszakán. Túl vagyunk azon az időn, amikor Jézus, az Isten Fia itt járt a földön, és túl vagyunk azon az időn is, amikor pünkösd még csak reménység tárgya volt. Ezért egészen más a helyzetünk. Mégis van valami megdöbbentő azonosság. Mégpedig az, hogy a földön küzdő egyházban bennünket is oly gyakran fenyeget a megfáradás, az elcsüggedés kísértése.

Hányszor megtörténik, hogy a vezetéssel megbízottak azt mondják: nem bírom tovább! Megfáradt tisztviselők, testületek, talán egy egész presbitérium is azt mondja: mi ezt nem bírjuk tovább. Ilyenkor hajlamosak vagyunk arra, hogy a helyzet

megoldását csak új személyek szolgálatba állásától reméljük. Új lelkes, új presbiterek, új emberek keljenek!

Ezzel szemben igénk éppen arra tanít – és pünkösdkor értse meg, jegegyezze meg és vegye komolyan az egyház népe! –, hogy Isten Lelke képes az öreg, kiszáradt csontokat is megeleveníteni. Isten nem fiatal embereket állít Mózes mellé, és nem váltja le Mózes sem, hanem a Lélek frissítő erejét ígéri nekik. Ez az ígéret nekünk is szól! A Szentlélek megújító erejét ma sem tagadja meg azoktól, akik kérik tőle.

Ez a mi reménységünk is. Isten ígéje – ezen az ünnepen legalábbis – nem a személyi állomány lecserélésével fenyeget, hanem a megfáradtaknak ígér új erőt, új tüzet, új *lelkessedést*. Senki ne higgye, hogy használhatatlan, és senki ne higgye, hogy Isten személyzeti politikája úgy működik, ahogy manapság a munkaerőpiac. Isten senkit nem akar leépíteni, elbocsátani. Használja akarja a régieket, és meg akarja nyerni az újakat is. De akár régi, akár új, mindegyiket a Szentlélek Úristen teszi alkalmassá a szolgálatra. És belőlük lesznek a mai Mózesek és segítők. De ezt egyedül Isten adja.

Testvérek! Ne bízzatok semmit a véletlenre! Ne gondoljátok, hogy *majd magától helyrejön!* Harcoljatok! Ha kell, Mózes módján. Valljátok meg csüggedéseket; valljátok meg elesettségeket! De higgyétek, hogy Isten nem dob félre senkit, hanem mindenkit használni akar. Azokat is, akik éveik száma szerint öregek és megfáradtak, de azokat is, akik bár életkor szerint fiatalok, lélekleben azonban koravének.

Van ebben az ígében más fontos üzenet is! Mózes végrehajtja Isten parancsát, és kiválaszt hetven férfit a névénei közül. A szent sátor köré gyülekeznek, és megtapasztalják, hogy Isten ígérete beteljesedett: kaptak a Mózesben lévő lélekből, és profétáknak. De mint kiderült, a hetven vén közül ketten a táborban maradtak, és ott profétáknak. Ekkor Józsué, az új nemzedék képviselője kéri is Mózes, hogy tiltsa meg nekik. Mózes válasza meghökkenítő: ne legyél féltékeny!

Bennünket is szíven talál ez a figyelmeztetés. Hiszen minket is megkísért olykor az irigység, amikor azt látjuk, hogy máshol is fúj a Lélek szele, vagy talán éppen azzal kell szembeszólnunk, hogy a mi vitorláinkat nem dagaasztja a szél. Ilyenkor szinte reflexszerűen keressük a kifogásokat, hogy „lelketlenségünket” mentjük. Olykor még Józsué féltékenység is felhorgad szívünkben.

Pedig ezen a pünkösdön ezt a leckét kaptuk feladatunk: meg kell tanulnunk, hogy a Lelket senki meg nem kötheti. Az apostolok, a reformátorok is megtapasztalták, nekünk is el kellene ismernünk, hogy Isten Lelke nagyobb Úr a mi szívünkénél. És nem áll meg, amikor kiteszük neki a stoptáblát önzésünk vagy éppen önértékesedésünk miatt. Ne nyugtalanítsuk magunkat azzal, meddig enged Isten Szentlelkének tüzeit terjedni. Inkább azért imádkozunk, hogy közöttünk is munkálkodjék! Hogy gyülekezeteinkben hangozzék egyre több helyen a fiatalok friss vallástele, hangozzék bölcs és tűzbe jött öregek igaz és őszinte szava.

Ez az őszövetségi történet azonban túl is mutat önmagán. Éppen azzal,

A VASÁRNAP IGÉJE

ami még nem lehet benne. Mert világgóssá lesz belőle, hogy bár a Szentlélek munkálkodott már az egyház születésnapját elhozó pünkösd előtt is, Mózes vágya – bárcsak az egész nép proféta lenne! – mégis csak akkor teljesedett be. Hiszen újszövetségi értelemben a profétálás a Jézus Krisztusról szóló tanúságtételt jelenti. Mózes még csak vágyott arra, hogy mindenki proféta legyen. Az apostolok megtapasztalták, hogy akik megkapták a Szentlélek ajándékát, mindnyájan profétákká lehettek. Pünkösd ma is ezt jelenti: mindenki proféta lehet, vagyis tanúskodhat Jézusról, és szolgálhatja őt.

Mi nem a Jordánon túlra készülünk, bennünket a megígért örök ország vár. De ezen az úton mi is el-fáradunk, ránk is leselkedik a csüggedés veszélye. S éppen akkor kell leginkább a Szentlélek Úristen segítségét kérni, amikor gyengék, elesettek, megfáradtak vagyunk, amikor talán még a célt is elveszítettük tekintetünk elől.

Testvérek! Nem éppen most vagyunk ebben a helyzetben? Könyörögjünk hát az újjáteremtő Szentlélek áldásáért!

■ ITTJÉS JÁNOS

Imádkozunk! Dicsérünk, irgalmas Istenünk, hogy nem hagytad magára népedet, hanem elküldted Szentlelkedet. Kérünk, általa teremts bennünk erős hitet, hálás szeretetet és örvendő reménységet, hogy napról napra megújulva egészen a tied legyünk, és a hozzád való hűségben mindvégig megálljunk, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

Gyógytorna és liturgia

Másfél hónapja térdműtéten estem át. Nem gondoltam volna, hogy ennek az eseménynek valaha is liturgikus mondanivalója lesz számomra.

Két nappal a műtét után meglátogattam a gyógytornász, és elkezdte megtanítani az első gyakorlatokat. A jól sikerült műtét még kevés, hiába a sebész kiváló szakértelme, ha nem tanulom meg a mozgás szabályait, nem ismerem meg a lábam működésének korlátait és lehetőségeit, ha nem jövök rá, hogy mennyi mindent tudnék vele tenni, amit eddig nem tettem. Mindehhez azonban kell a gyógytorna – sok-sok gyakorlással.

S láss csodát, a gyógytorna hatott, már a legegyszerűbb mozdulatsor próbálgatása után talpra állhattam, újra járn tudtam. Bár mankó kellett hozzá, de már nem voltam helyhez kötve. Nap mint nap fedeztem fel olyan mozdulatokat, amelyeket azelőtt vagy nem ismertem, vagy nem mertem megtenni, s bár még nem mondta ki az orvos, hogy „gyógyultan távozhat”, érzem, hogy már sokkal jobb a helyzetem, mint az operáció előtt volt. Nemcsak a terhelés nő nap mint nap, nemcsak a fáradságos gyakorlatok várnak rám, hanem az egyre nagyobb szabadság, a mozgás eddig nem ismert érzése.

Eredetileg csak azt akartam, hogy ne fájjon a térdem. Ma már tudom, hogy ez kevés. Sokkal többet kapha-

tok, sokkal több vár rám, ha végigcsinálom. Keveset vártam, sokat kaptam, és még nem vagyok a végén.

A tanulság egyszerű: mozogni kell, ki kell próbálni, de közben tekintettel kell lenni a szakemberek és a hasonló cipőben járók tapasztalata nyomán felállított játékszabályokra. Az első lépés még bátortalan. Azután jön a gyakorlás, és megjön vele a bátorság. Lehet helyben topogni, totyogva túlbiztosítani, a biztonság kedvéért csak fél gözzel poroszkálni, kényelmesen minimálprogramot csinálni, de nem érdemes. Nekifeszülni, kipróbálni, tornázni, gyakorolni! Ezzel kinyílik a világ, és szabadabb, mozgékonyabb, rugalmasabb az ember, mint korábban. A sebész nem azért fente a kést, hogy a beavatkozás után még rosszabb vagy ugyanolyan legyen. Azért vette kézbe a szikét, hogy eltávolítsa a letört, leszakadt darabkákat, és lehetővé tegye a szabadabb, hatékonyabb, teljesebb mozgást.

A liturgikus megújulás kísérlete sokak számára olyan volt, mint a sebész beavatkozása. Volt, aki nem akarta a műtétet, volt, aki félt a fájdalomtól és az esetleges veszteségtől. Volt, akinek fájt, és volt, aki reménykedett. De itt is igaz: nem a vágás volt az operáció célja. Még csak nem is az, hogy eltávolítsunk valamit, ami már letört, leszakadt, vagy nem műkö-

dött. A feladat az volt, amit *Pröhle* professzor úr így fogalmazott meg: meg kell tenni azt a lépést, amelyet a hatvanas években nem tehattünk meg, hisz korlátozott volt a mozgásterünk. A cél elsősorban az, hogy a korrekció, a gyógytorna, majd a gyakorlás nyomán rájövünk, hogy többre vagyunk képesek, visszanyerhetjük egészségünket, felszabadultabban mozoghatunk. Miénk az a tér, amelyet az egyház évszázadok során létrehozott, amelyet a lutheri reformáció korrigálva kiszélesített. Az évszázadokon át tartó leépülés, satnyulás, beszűkülés, mozgáskorlátozottság után a 20. század két lépésben már visszatalált a lutheri istentisztelet gazdagságához. De venni kell a bátorságot ahhoz, hogy megismerjük a lehetőségeket, kipróbáljuk a mozgásteret, begyakoroljuk az új mozdulatokat.

Ma nem az a kérdés, hogy régi vagy új liturgiát használunk-e. Nem is az, hogy mennyire sikerült az esetleg fájdalmasnak tűnő beavatkozás. Ma az a kérdés, hogy hajlandók vagyunk-e kipróbálni, gyakorlással elsajátítani a látszólag újat vagy a régit, de mégis alig ismert. Bele kell menni a kísérletbe, a próbába. El kell kezdeni felfedezni a megnyíló világot.

Itt azonban nem egyszerűen tornáról, hanem gyógytornáról van szó: nem a mozgás, a felfedezés, a gyakor-

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

lás feladatáról, hanem a gyógyító mozgás, a gyógyító felfedezés és a gyógyító gyakorlás feladatáról. Sok a seb, sok a merevség, sok az egészségesnek nem mondható gyakorlat. A gyógytorna idő- és energiaigényes. Türelem feltételez, és jóindulatú nyitottság és befogadókészség után kíván.

A gyógytorna egyik eszköze a kipróbálás. Tudatosan, óvatosan, megfontoltan kipróbálom azokat a mozdulatokat, amelyeket nem ismertem, vagy nem mertem megtenni. A liturgia egy-egy elemének megismerése, a szó szoros értelmében való elsajátítása nem elméleti feladat. Nem lehet íróasztalnál elvégezni. Ki kell próbálni, gyakorolni kell. S akkor kiderül, hogy az, amit idegennek, furcsának és értelmetlennek találunk, megtekintéssel, természetesen tűnik, sajátommmá válik.

Erre kínál kiváló lehetőséget a következő munkaévnél a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben most készülő vezérfonala a tanulásról, azon belül az istentisztelet megtanulásáról. Ez a „gyógyító torna” a célkitűzése a *Régi-új liturgikus sarok* nemrég kezdett új sorozatának.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Az *Evangelikus Élet* 2005–2010. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

3. Veszprém megyei találkozó

► Folytatás az 1. oldalról

A nyitó istentiszteleten Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke Lk 24,46–49 alapján hirdette az ígét. Azt mondta, a világnak és az egyháznak nem a szegénység a legnagyobb gondja. Nem is az, hogy időnként nem szeretnek bennünket, és fogy az egyházunk. A baj az, hogy nem ismerjük fel a bűn hatalmát, a hitetlenséget, az Isten

Lengyel Anna, a Magyarországi Evangélikus Egyház országosfeligyelő-helyettese azt hangsúlyozta: örök érték van az egyházban. A szülők és a nagyszülők ne féltsék gyermekeiket, unokáikat, hanem hozzák magukkal az alkalmakra. Jeszenszky Géza egyetemi tanár, volt külügyminiszter szerint is fontos, hogy a hitetlenség, az útkeresés időszakában célt tudjunk adni a fiataloknak, és közösséggé formálódjunk.

környékéről, illetve a megyéből érkezett néptáncsoportok, népdalkörök, kórusok váltották egymást.

Délután Ittész János és Szemerei János, az egyházkerület megválasztott püspöke válaszolt a kérdésekre. Ittész János kiemelte: az egyház földön küzdő népe csak akkor marad meg, ha elválaszthatatlan kapcsolatban áll Jézus Krisztussal. A minőségre jobban oda kell figyelniünk – nemcsak az ige-hirdetés, hanem az igehallgatás mi-

FOTÓ: MENYES GYULA

iránti bizalom hiányát. Van gyógyulás, csak el kell ismernünk, hogy betegek vagyunk. Jézus feltárja országának a titkát. Mi vagyunk erre a tanúk, a mi feladatunk a tanuskodás.

A köszöntések és a nyugállományba készülő Ittész János búcsúztatása után egyházunk jelenéről, jövőjéről, értékéről, az evangélikus identitástudatról, a társadalomban való részvételünkről disputáltak, és hitükről is vallottak a fórumbeszélgetésen (képünkön) a meghívottak.

Boros Bánk Levente politológus arra hívta fel a figyelmet, hogy aktívan bele kell szólni a társadalom, a nemzet és az ország irányításába, az egyháznak pedig közérthető, hétköznapi nyelven kell megfogalmaznia a krisztusi tanítást.

A szervezők a szomszédos Petőfi-gimnáziumban gyermekprogramról is gondoskodtak – noha a rendezvényt egy időben zajló pápai játékfesztivál is színes kínálatlalt várta a városba érkezőket. A színpadon Pápa

nőségére is. A jelenlegi helyzet nehéz, de csak egyfelé van menekülés: felfelé, Krisztus felé.

Szemerei János szerint a bizalom a kulcskérdés: Isten bizalmat akar ébreszteni az emberben, bizalma átforgalmazja a tanítványokat, követőit. Bűn a bizalmatlanság.

A nap végén a Veszprém megyei evangélikusok úgy búcsúztak egymástól, hogy két év múlva újra találkoznak.

■ B. E.

Ünneppé vált együttlét

► Rendhagyó gyülekezeti programot tartottak múlt vasárnap a budapest-zuglói evangélikus gyülekezetben. Az évzáró istentiszteletre érkezőkkel megtelt a templom. Szép hagyomány, hogy a lelkészek a hittanárokkal, a gyülekezettel és valamennyi hittanos gyerekkel együtt adnak hálát a mindenség Urának az elmúlt tanévért. Most is énekel, rövid jelenettel, zoltárolvasással szolgáltak a gyermekek, majd a gyülekezet lelkészei – Tamásy Tamás és Tamásy Tamásné, Zsóka – az oltár előtt egyesével megáldották a nyüzsgő, népes kis csapat tagjait, akik ezután a templomból kivonulva hangos csiviteléssel vették birtokba a templomkertet és a gyülekezeti helyiségeket.

rabját, s tudását megmutathatta ennek a közösségnek is.

Először a kicsik (Gajdán Réka, Allardyce Lilla, Radenhausen Richárd, Gyarmati Luca) szólaltatták meg instrumentumaikat, s bár az nem biztos, hogy mindig minden hang kifogástalan volt, de az igen, hogy valamennyien a legjobb tudásuk szerint, hatalmas lelkesedéssel, szeretettel, igyekezettel – na és nem kevés izgalommal – készültek, és adták elő darabjaikat.

Luther Márton – aki köztudottan maga is kiváló muzsikusként – egyebek közt azt tanította a zenéről, hogy az Isten egyik legnagyobb és legdicsebb adománya, s nem véletlen, hogy haragszik rá a sátn, mert sok kísértést és gonosz gondolatot tud elűzni vele az ember. Ha jeles reformátorunk gondolatai nyomán haladunk tovább, akkor jó okunk van feltételezni, hogy az elmúlt hétvégén alighanem hatalmas sírás-rívás lehetett a pokol mélysötét bugyraiban...

A kicsiket képzett zenészek követték. Lenthár Lilla és két konzervatóriumi növendék társa (Kárpáti Emese és Puskás Bernadett) vonóstriója lépett fel, utána Takács Dóra szólóáriája, majd Krizsán Kinga orgonajátéka töltötte be a templomot. Szárnyalt, áradt a zene, beköltözött a templom minden zegzugába, és megismogatta a lelkeket.

„Hétköznapi vasárnapra” érkeztek a jelenlévők, de – az égiek áldásának, az együttlét megtapasztalt örömeinek, a zenének és földiek szeretetteljes munkájának köszönhetően – valamennyien ünneppé nemesült alkalomról távozhattak.

■ GYARMATI GÁBOR

Szolgatársak, munkatársak őszinte lelkesedéssel újságolták jó tíz hónappal ezelőtt, hogy az interneten elindul egy közéleti portál, mely nyíltan vállalja a keresztény értékek megjelenítését.

Mint az örvény, úgy sodort magával a lelkesedés: végre egy kezdeményezés, mely minőségről és szakmai hozzájárásról tanuskodhat az on-line keresztény médiumok között! Kifejezetten tetszett a megfogalmazott szerkesztőségi filozófia, a felvállalt keresztény identitás, az újságírói semlegesség mítoszának rovasára a beismert elfogultság. Díjaztam a politikai pártoskodástól, pénzügyi, hatalmi érdekköröktől való, a felekezeti befolyással szemben bátran megvallott és fenntartott függetlenséget. Íme egy on-line felület, egy kommunikációs köztér, ahol szabadon, nyíltan, felekezeti határokat átlépve találkozhatnak a hívők egymással, hogy közösen értekezzenek, gondolkozzanak, alkossanak, létrehozzanak szellemi, lelki értékeket – a *semper reformanda* értelmében.

Mi tagadás, nem olvashatjuk gyakran az alábbi, hitvallásszerű megfogalmazást: „Szerkesztőségünk tagjai különféle egyházakból valók, számunkra a közös teológiai keret az egyetlen apostoli hitvallás jelenti. »A lényeges dolgokban egység, a kevésbé lényegesekben szabadság, de mindenkiben szeretet« elvét valljuk.”

A lelkesedés lecsengésével az őszinte kíváncsiság is megfogalmazódik az emberben: tartani tudja ezt a portált? Az első hónapokban úgy tűnt, hogy igen, de aztán egyre inkább erőt vett rajtam a kételkedés.

Korunk technológiai fejlődésének a követése, a felzárkózás a legfrissebb újításokhoz komolyan igénybe veszi

az „egyszerű” embert, aki nem e digitális korban szocializálódott. Az internet nyújtotta lehetőségekkel főképp a fiatal generáció él, és többségükben ők azok, akik – a technológiának köszönhetően – nemcsak fogyasztják a hálón keringő tartalmakat, hanem létre is hozzák azokat. Ma már irratlan szabály, hogy a portálok úgy állítják elő tartalmaikat, hogy hozzájuk lehessen szólni, „kommentelni” lehessen őket. Így lett a kommentelés hobbi sok ember számára (hogy drága anyanyelvünk felhígulását példázva soroljam az angol eredetű szavakat).

Egy felvilágosító beszélgetés alkalmával tudtam meg én is, hogy a hozzászólók csoportjának kialakul egy sajátos kommunikációs és fogalmi kultúrája. Nagy reménységgel és elvárásokkal tekintettek sokan a kommentelés lehetőségére, azt várták tőle, hogy olyan internetes fórumok jöjjenek létre, ahol a résztvevők társadalmi és gazdasági nyomástól mentesen, egyenlő felekként, érvelve vitatják meg környezetük, társadalmuk ügyes-bajos dolgait.

Csakhogy ez utópisztikus elképzelésnek bizonyult, ugyanis más történt a valóságban. Létrejötték fórumok, de az emberek névtelenül szóltak hozzá a felmerülő témákhoz, és ezzel elindult az elszemélytelenedés folyamata. Hiszen ha nem a saját személyemmel, nevémmel játszom, akkor bármit megengedhetek magamnak, túlléphetem az erkölcs, etika, etikett és a józan értelem határait. Az esetek többségében felerő-

A józanság Lelke

ÉGTÁJOLÓ

sődtek a szélsőséges hangok, minden portálon, fórumon megjelentek az ilyen hangadók, és minden történt, csak józan és építő *diskurzív vélemény- és akaratképzés* (J. Haermas) nem.

Az utóbbi hónapok megfigyelései alapján szomorúan azt kellett megállapítanom, hogy a kommentkultúra előbb említett jellegzetes jegyei – keresztényi csomagolásba bújva – erősen dominálnak az említett portálon. Természetesen nem kell a legrosszabbra gondolni, a moderátorok nem tűrnek alpári hangvételű bejegyzéseket, de azért az a mód, ahogyan vitába szállnak egyes kommentelők, az a hangulat, mely erőt vesz a bejegyzések olvasóin, erősen elgondolkodtató.

Félteni kezdtem a *mindenkiben szeretet* meghirdetett elvét. Nyilvánvaló, hogy a vita útja nem rózsaszín párnákkal és virágokkal van kirakva, hogy meg ne üsse magát az, aki nem tud talpon maradni. Érdekes csemege viszont, hogyan képes a keresztény ember dialektikusan a nézőpontja mellett érvelni úgy, hogy hiteltelenné ne váljon a *mindenkiben szeretet* szellemisége.

Az irónia, a cinizmus, néha még a gúnyolódás is – mondjuk így – ve-

zető pozíciót tölt be” érvelési stílusunkban, hogy királyi többest használjak. És kritikusan be kell ismernünk, hogy ez nem működhet együtt maradéktalanul a mindenkiben szeretet elvével. Legyen bár ironikus és cinikus egy-egy bejegyzés, igazán akkor sajog az ember lelke, amikor egymással ellentétes érveket, a *csak azért is* erőszakos igazságát a Szentírás ígéivel támasztják alá. Ki nyer? Aki több ígét sorol fel érvelése, gondolatmenete igazolásául? Nem visszatetsző saját meggyőződés mellett bibliai ígéket felvonultatni, az az elfogult szent bizonyossággal, hogy enyém az igazság? *Mi az igazság?* Hol az igazság?

Nem így kellene keresztény testvérek, nem így kellene bizonyosságot tennünk a szeretetről. A szó és a tett egységéért ne így hirdessük az evangéliumot, ne ez a józan érvelést elutasító, kizárólagosságra törekvő állapot legyen mindennapi kenyerünk.

Portálunk egyik cikke azzal a fohással végződik, hogy ereszkedjen le a Szentlélek, a józanság lelke a kormány tagjaira, „legkésebb pünkösdkor, ha lehet”. Követendő fohász lenne, ha a véleményként megfogalmazott cikk nem cinikusan kárné a Lélek megelevenítő erejét. Hiteltelen és Krisztus nevéhez méltatlan keresztény vagyok, ha úgy kérem másra a józanság lelkét, mint annak birtokosa. „Tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű” – mondja Jézus. A szelíd és alázatos szív nem telhet el a józanság büszkeségével, mert tudja, ki váltotta

meg, és kinek az érdeméért kapta a Lelket.

Szükségünk van a józanság Lelkére, talán éppen azért, hogy buzdó, öntelt keresztényi magabiztosságunkkal ki ne sajátítsuk az Igazságot, és hiteltelenné ne tegyük Krisztus egyházát. Mert „Kimérve minden pálya / Megtöltve minden lélek-lámpa, / Ahol csak úr a lét... / De jaj, sötét van, / Mélységes iszonyú sötét!” Különösen most, pünkösdi ünnepén zúgjon a hangunk, mint a tenger, hogy a pünkösdi várakozás beteljesedjen életünkben.

„A zordon tömeg-árnyék
Némán zokogva kering utjain,
S csak egyet tud és egyet érez...
...Most váratlanul vágyon
megvonaglik

és felzug Istenéhez:
Betelt az idő!
Sugarat, fényt, színt adj nekünk,
Mert epedünk!

Fényesség nélkül oly sivár az élet!
Nagy Alkotónk, oh mondd ki szent
igédet

Legyen világosság!...
(...)

És nagy szavát az Ur – kimondja!

(Dsidá Jenő: Pünkösdi várakozás)

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Erdélyi Egyházkerület

Slovenská príloha

Stranu zostavila: Hilda Guláčiová-Fabuľová

„Nie vojenskou mocou, ani silou, ale mijím Duchom-hovorí Hospodin mocnosť.“
(Zach 4,6)

1. slávnosť svätodušná

Ján 16,5–15

Biblické pravdy vyjavené v jednotlivých častiach Biblie zapadajú do seba ako skladačka a vytvárajú nádhernú mozaiku. Sľub, ktorý v tomto texte Pán Ježiš vyriekol, splnil do bodky. On odišiel, aby v Jeho mene prišiel od Otca Duch Svätý. Je nebiblické prosieť, aby Otec zoslal Ducha Svätého. Duch Svätý prišiel. On Prebýva v každom veriacom človeku. Ak niekto nemá Ducha Kristovho, nie je Jeho. (R 8,9) Prejavy prítomnosti Ducha Svätého vo veriacom človeku by mali byť viditeľné. Preto prosba, ktorú máme vyslať, je prosba o naplnenie Duchom Svätým. Neznamená to, že dostávame z Neho viac, ale

že On zaplnia väčší a väčší priestor v mojom živote. Je to obraz domu s mnohými miestnosťami. Dovoľ Duchu, aby naplnil a ovládol všetky oblasti tvojho života! Znamená to, že Duch Svätý dostane viac z teba, dáš Mu viac priestoru. Ježiš sľubuje: Prídeme k tebe a a budeme bývať u teba. Plnosť Ducha je poslušnosť. Byť pod Jeho vedením, kontrolou, žiť, konať – ako najlepšie viem, to je poslušnosť.

Toto je nepretržitý proces: každý deň môžeš prežívať v nádhernej spoločnosti. – Pros: „Pane, som tu, chcem Ti dnes slúžiť, dávam Ti viac – nechcem si nič zadržat!“

2. slávnosť svätodušná

1Kor 12,4–11

Duch Boží zjednocuje. Splavovať divokú vodu je dobrorúžstvo, ale aj riziko. Posádka raftu musí byť dôkladne zosynchronizovaná, aby zvládla najmä ťažké úseky. Keby si hocikto z tímu začal veslovať po svojom, ohrozil by celú posádku. Aj cirkevný zbor v Korinte prechádzal búrlivým vývojom. Apoštol Pavel im vyčíta roztržky, duchovnú pýchu, smilstvo, súdne spory. Preto má tento list predovšetkým charakter napomenutia. Zároveň v úvode listu vyjadruje vďačnosť za to, že nemajú nedostatok v nijakom dare milosti (charis-dar Božej milosti, duchovný dar). Teda títo kresťania majú dostatočné obdarovanie od Boha, aby svoju búrlivú

„plavbu“ zvládli. Apoštol však upozorňuje, že je to možné len vtedy, keď budú dary Ducha využívať nie k povyšovaniu sa nad ostatných, alebo k nejakej duchovnej exkluzivite, ale k jednote. Duch Boží zjednocuje. Tam, kde sa ľudia hoci aj duchovne obdarení hádajú a rozhádzajú, tam Boží Duch nekoná. Túto stať o duchovných daroch je dôležité čítať nie izolovane, ale v kontexte s celou kapitolou 12 a následnými 13. a 14. kapitolou. Tam je jasne povedané, že duchovné dary musia slúžiť k porozumeniu a jednote, k budovaniu tela Kristovho, ktorého časti sú prepojené láskou. Jeho láska je najvyšší dar a najlepšia cesta.

Prijal si aj ty Ducha Svätého?

Svätodušné sviatky nám hovoria o tom, že apoštoli prijali na Letnice Dar Ducha Svätého. „A Duch Svätý naplnil všetkých apštolov“ (Sk. 2,4)

k blížnemu. Dobre to hovorí aj Dr. Martin Luther v Malom Katechizme, že Duch Svätý človeka posväčuje, aj

Boh dá život večný u Seba v nebesiach. Ak vieš znášať trpezlivo svoje životné kríže, a aj smrť, vo viere v Pána Boha, tak si prežil aj svoje

Je tu však otázka: Môžeme aj my povedať, že máme účasť na dare Ducha Svätého?

Nesprávnou odpoveď tu dávajú príslušníci letničného hnutia: Ducha Svätého vraj má len ten, ktorý hovorí cudzími jazykmi kto prežil tzv. „krst Duchom“, kto sa teda dostane do náboženskej extázy, takže vydáva až nezrozumiteľné zvuky. (Podobný jav náboženských extáz sa vyskytuje aj u mormónov a u mohamedánskych dervišov, ktorí nie sú kresťanmi.)

Apoštol Pavel to však tak to nehovoril. Nechal nám jasnú smernicu: „V cirkvi radšej chcem prehovoriť päť slov zrozumiteľných, aby som aj iných poučil, než desaťtisíc slov nezrozumiteľným jazykom“ (1Kor 14,19.) Naopak, on hovorí: „A čo by som aj anjelskými jazykmi hovoril, a lásky by som nemal, bol by som iba cvendziacim kovom a zvučiacim zvonom“ (1Kor 13,1.) A v tejto súvislosti apoštol hovorí: „Ja vám ukážem lepšiu cestu“ (1Kor 12,31) A vtedy zložil apoštol Pavel svoju hymnu lásky (1Kor 13.) Ak je pri človeku láska k blížnemu, láska trpezlivá, dobrotivá, ktorá nezávidí a sa nevypína, nenadáma sa, nie je neslušná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nezmyslá zle. Neraduje sa z nepravosti, ale teší sa s pravdou, láska, ktorá všetko znáša, všetkému verí, všetkého sa nádejá, všetko pretrpí. Ak takáto láska je pre človeka, to je znak prítomnosti Ducha Svätého v nás, pretože láska k blížnemu je prvým ovocím Ducha Svätého (Gal 5,22) Ak má človek dar Ducha Svätého, tak je potom Duchom Svätým do určitej miery aj transformovaný. Transformácia kresťana Duchom Svätým nie je síce nikdy dokonalá. Zostávame aj naďalej hriešni, svoj boj s hriechom v dôsledku dedičného hriechu nejeden raz aj prehrávame, ale predsa ľudia to musia aj majú zbadat, že s týmto človekom sa predsa len čosi stalo, on sa aspoň snaží žiť láskou

keď toto posvätenie pri nás nikdy nie je dokonalé.

Úprimná viera a nádej

Dar Ducha Svätého sa prejavuje aj úprimnou a živou vierou. Žiješ celý svoj život s Pánom Bohom? O Neho sa opieraš v svojom živote a vierou v Neho si presiaknutý? Hovoríš spolu so žalmistom: „Niet pre mňa šťastia okrem Teba (Žalmy 16,2) Potom máš Ducha Svätého, a keby si cudzími jazykmi nehovoril.

Dar Ducha Svätého má aj ten, kto má nádej v Pána Bohu, kto si nezúfa v krížoch života, ale hovorí vo svojom srdci: „Čo mi naloží, chcem rád niesť.“ Ten, kto verí, že raz mu

Letnice, aj keby si nevedel povedať presne, kedy sa tie tvoje Letnice odohrali.

Ďalším znakom toho, že niekto prijal dar Ducha Svätého je, že má človek citlivé svedomie. Keď urobí niečo zlého, tak ho to mrzí a činí z toho pokánie. Podobá sa apoštolovi Petrovi, ktorý po zapretí Krista plakal. Bezcitní ľudia a nenapraviteľní egoisti, ktorí vidia len seba samých, sú ľudia bez Ducha Svätého, aj keby sa akokoľvek hlásili ku kresťanskej viere. Znakom prebývania Ducha Svätého v nás je aj náš modlitebný život. Nemusia to byť vždy dlhé modlitby, ani opakovanie Otčenášov. Kresťan má byť stále naplnený modlitebným duchom.

Apoštol Pavel hovorí: „Neprestajne sa modlite!“ (1Tes 5,17) Kresťan má stále vyslať k nebu tzv. ihričkové modlitby, ktoré ako malé iskričky letia k nebu: „Pane, Bože, pomáhaj mi v mojej práci. – Ďakujem Ti, Bože, za to, že si mi pomáhal po celý deň. – „Ak toto robíš, máš Ducha Svätého, lebo Duch Svätý je Duchom modlitieb.“ (Rm 8,26) Takto by sme modli pokračovať ďalej. Stačí, aby sme k tomu splnili kritéria, ktoré apštol Pavel vymenúva, že sú ovocím Ducha: Gal 5,22–23. To neznamená život bezhriešny. Veď zároveň v našom srdci je aj zlé. Ozýva sa v nás aj dedičný hriech so svojím sklonom k hriechom: Rm 7,18–19. A predsa aspoň vôľa k dobrému má byť pri kresťanovi ako znak prítomnosti Ducha Svätého v nás. Apoštol Pavel k tomu hovorí o sebe: „Nie, že by som bol dokonalý, ale snažím sa.“ (Fil 3,12.) Prosme teda o tento dar, aby Duch Svätý prebýval v našich srdciach a nás – aj keď v našej nedokonalosti – posväcoval. To, čo bude na našom posvätení chýbať, to nám Pán Boh milostivo odpustí pre zásluhy nášho Pána Ježiša Krista, ak naozaj Duch Svätý a Ježiš Kristus žijú skrze vieru v nás. (Gal 2,20)

Nádych duše

Modlitieb neúrekom
Ústami vyslovených
Čo srdce poskladalo

A pribúajú vekom
My môžeme z nich
Vencov a nie málo

Zhotovíť živých
Duchovných kytiek
Prosbami naplnených

Dopraj že nádych
Nech prúdi riek
Prestami z očí uplakaných

Tieť dolu tvárou
Tak odplav hriech
Nech s novou jarou

Zakvitne ľudské vnútro
By aspoň obraz
Rajskej záhrady

Sa odrazil
V zrkadlení
Ľudskej duše.

■ STANISLAV BRTOŠ

■ IGOR KIŠ

A Kárpát-medence zengő zsoltára

Június 3–5. – VIII. református zenei fesztivál

► **Csoóri Sándor írta egyik versében: „Tíz felé nem futhatok...” Ez jutott eszembe, mikor megérkeztem a VIII. református zenei fesztivál megnyitójára. Olyan gazdag választék várt a Ráday utcán, a teológián, a Kálvin téren, hogy mindennek a pusztas felrolása is hosszú lenne.**

Bakáts tér, június 3., péntek. A sátrakban könyvek, kazetták, CD-lemezek, fajtékók, de a legnagyobb sikere itt is a kemencés kenyérlángosnak van. Úgyes férfikezek sütik a délutáni melegben, s mérik mellé a frissen csapolt sört.

FOTÓ: KALCSAI RICHÁRD

Dr. Bácskai János polgármester megnyitójában hangsúlyozza: Ferencváros vezetésének eltökélt szándéka, hogy nívós rendezvényeket támogasson. A református fesztivál ilyen: az emberek sokat kapnak, egy egész hétvégét tölthetnek el együtt. Hívók és nem hívők békében ünnepelhetnek.

A Károli Gáspár Református Egyetem gyönyörű dísztermében lép föl a Kecskeméti Református Gimnázium tizenöt éve működő vegyes kara. A kórus az elmúlt években kétszer kapta meg az év kórusa címet az *Éneklő ifjúság* kórusfesztiválon. Most is meggyőződhetünk biztos énektudásukról, gazdag repertoárjukról. A barokk zenéből, a latin nyelvű irodalomból kapunk szép válogatást, *Kodály Zoltán 150. genfi zsoltárát* hallhatjuk, illetve *Liszt Ferenc Krisztus-oratóriumából* mutatnak be egy részletet.

A kerekasztal-beszélgetés vendége dr. Gulyás Gergely, a parlament emberi jogi, civil-, kisebbségi és vallásügyi bizottságának alelnöke. Előadásában kitér az új alkotmányra. A kormány a családnak kiemelt fontosságot tulajdonít, mint ahogyan a történelmi egyházaknak is. Tanulni kell egymástól, keresni a lehetőségeket a fiatalok „visszacsalogatására”.

Pál István Szalonka és bandájának koncertje után gyülekeznek a vendégek, hogy a fátylas menet a Ráday utcán át a Kálvin téri templomba érkezzen. A késő esti zenés áhítaton *Stein-*

bach József püspök hirdeti az ígét, kétszázötven fős kórus énekel.

Szombaton az intézmények találkozója zajlik a Lónyay Utcai Református Gimnáziumban. A legkisebbeket egész nap gyermekprogramok várják. A *Berka* együttes és a *Szkítia* zenekar koncertje után a református teológia dísztermében az *Erkel Ferenc* vegyes kar ad koncertet. Mivel ez az

FOTÓ: SZOLNOKI JÁNOS

évadzáró fellépésük, elsősorban egyházi műveket hallunk. Tisztelegnek Liszt Ferenc születésének kétszázadik évfordulója előtt. A vegyes kar több évtizedes múltra tekint vissza, 2006-ban a *Kodály Zoltán IV. magyar kórusversenyen* aranydiplomát kapott.

A kerekasztal-beszélgetésen ezúttal dr. Bogár László közgazdászprofesszor válaszol a kérdésekre. *Pálóczi Horváth Adámost* idézi, a kurucos hazafiság és németellenesség jeles költőjét, aki már a 18. században leírta nemzetünk vergődé-

sét, kiszolgáltatottságát. Ma is hasonló úton járunk, mielőbb cselekednünk kell, együtt, hogy kilábaljunk nehéz helyzetünkől – állapítja meg a professzor. A mennydörgéssel, sűrű záporokkal tarkított programot a *Makám* együttes nagy sikerű koncertje zárja.

A fesztivál harmadik, befejező napja ünnepi zenés istentiszteletek-

már: népdalokat, 1848-as és Petőfi-dalokat, zsolnárfeldolgozásokat, de Kodály, *Bartók*, *Bárdos*, *Szokolay* egy-egy nehéz munkáját is. A kórus ma is népviseletben lép föl, megőrizve és bemutatva a kalotaszegi öltözet szépségét.

A Bakáts tér nagyszínpadán a *Vujcsics* és a *Misztál* együttes követik egymást. Az előző a Duna menti és

kel kezdődik. A Szilágyi Dezső téri református templomban Trianonról is megemlékeznek. Arról, hogy az 1920-as békeszerződés elszakította Magyarországtól korábbi államterületének kétharmadát, a magyar lakosság közel egyharmadát.

A Kálvin téri istentiszteletet tarka színekkel szalagozza fel a *Tordaszentlászlói énekkar* komoly-szép fellépése. A kórus az 1888-ban alakult ifjúsági daloskör utódjaként 1988-ban jött létre, majd pár év múlva megújult *Guttmann Mihály* vezetésével. Száznál több magyar művet énekeltek

dél-magyarországi horvát népzene gyűjtésében és bemutatásában jeleskedik, a másik a megzenésített versek tolmácsolásában. (2006-ban Bartók Béla-díjat, 2008-ban Balassi Bálint-émlékérmeket kaptak.)

Egyre többen jönnek a térre, a viharfelhők is elvonultak. „Itt van Isten köztünk” – zengi az ének, és valóban ezt érezheti át az, aki megmerítkezik a református zenei fesztivál sugárzó üzenetében, az ifjúság nem szűnő lendületében, az egymásra találás boldogságában.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Pünkösdi értékrendünk honfoglalása

„A Lélek gyümölcse: szeretet, öröm, béke, békesség, békés élet, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség” (Gal 5,22)

„Jövel, Szentlélek Isten, / Tarts meg minket igédben, / Ne légyünk setétségben: / Maradjunk igaz hitben!” – énekeljük, imádkozzuk pünkösdkor *Szegedi Kis István* szép énekét. Méltán és okkal.

Éneklésünk, imánk ilyentájt zavarba ejtő kérés is, mert ha valóban megjön hozzánk a Lélek, akár lehetfinom érintéssel, akár lelkünkön átzúgó, felkavaró szélként, nagy hirtelenséggel rájövünk, hogy ezredév után is lelki-szellemi honfoglalásra váró földön járunk. Ott, ahol talán a mindennapi kenyérnél is nagyobb szükség van az első pünkösdkor megszületett értékrendre: szeretetre, öröme, békességre, szívességre, jóságra... Pártfogó, Szószóló nélkül ugyanis biztosan eltévedünk.

Olyan földön járunk, ahol minden generációnak el kell végeznie a maga lelki honfoglalását, a pünkösdi értékrend elfogadását, megvalósítását, erkölcsbe, nemzeti közgondolkodásba öltöztetését. Miközben keresztyénként erre törekszünk, nagyon kell vigyáznunk, hogy ne legyen közösségünk a sötétség gyümölcstelen cselekedeteivel. Mert hont akarunk itt orozni előlünk vagy éppen foglalni szellemileg, lelkileg igencsak sokan: a rafinált konzum, a gazdagság reklámfőnökei, a kimódolt gyűlöletkeltés gurui és fanatikusai. És hont foglalt akarva-akaratlan a félrevezettek félelme s a cinikusok arcégető bizalmatlansága is.

Kenyérkeresetünk, emlékeink, templomaink, imáink, zsolnáraink és lelki énekeink ide kötnék minket, mégis nehezünkre esik olykor örömeinket énekelni. Kemény tapasztalataink ráébresztenek arra, hogy ünnepi éneket felszabadult lélekkel csak annak a Szent Léleknek az erejével és hatására tudunk énekelni, aki megéleveníttette egykoron Ezékiel látomásában a kiszáradt csontokat is (Ez 37,4–6). Ez a Lélek ma is felkínálja nekünk az éneklésre, ünneplésre készítő gyümölcseit, a pünkösdi értékrendet: a szeretetet, az örömet, a békességet, a türelmet, a szívességet, a jóságot, a hűséget, a szelídséget, az önmegtartóztatást.

Lehet ennél fontosabb, szükségesebb, értékesebb kínálat? Lehet ennél méltóbb honfoglalás a 21. század kezdetén az oly sok lelki-szellemi lommal, hulladékkal szennyezett Kárpát-medencében? A kérdések kérdése, létkérdésünk: veszünk-e ezekből az ajándékokból, értékekből, s átadunk-e belőlük másoknak? Lesz-e hit és erkölcsi erő a pünkösdi értékekből? És napi küzdelmeink stílusával fel tudjuk-e mutatni ezen értékek vonzó másságát? Vagy szakadt lélekkel, feljajzott vadászostönnel, zsakmányra lesve állunk egymás mellett továbbra is – Lélek-telenül, ünneptelenül, hiányokkal küszködve?

2011. évi pünkösdi ünnepünk szólhat erről is: a szellemileg-lelkileg elidegeníteni akart magyar földön építsük meg a hazaváró atyai házat, amelyet egykor elhagytunk, s ahová mégis tékozlókként a lelkünk mélyén visszavágyunk. Higgyük el, igen, van még atyai ház, testvéri közösség, talpalatnyi, Lélek által épülő Isten országa e hazában. Mást és másként hinni lehetetlen: mert a jövő csak Lélek által, Krisztusban ígértes!

Jól érezték ezt a maguk hazájában a különböző keresztyén nemzedékek, amelyeknek szintén meg kellett küzdeniük a maguk lelki-szellemi honfoglalását. S ez mindig a Szentlélek, a Pártfogó, a Vezető, Vigasztaló, Szószóló által ment végbe. Már a 9. században erről írt lelki hont kereső testvérünk: Jöjj, teremő Lélek – Veni Creator Spiritus! (*Hrabanus Maurus*, 776–856). A Teremő Lélek nélkül nincs világ, otthon, nem épül fel lelki templommá életünk. S azóta is nemzedékek betűzgetik titkát a Léleknek, aki halk szellő vagy éppen zúgó szél formájában jelenítette meg magát az emberi tapasztalat számára. Róla és hozzá énekeltek a magukra talált, mert Krisztusra talált, nála hont foglalt, megváltott lelkek.

A 16. században ugyanez a belső keresés mozgatta reformátorunkat, aki hazájából emigrált hontalanként Genfben új hazát talált, a szent gyülekezetben. Ezért írta: „A Szentlélek az a kötelék, amellyel Krisztus hathatósan magához köt.” (*Kálvin*: Inst. III. 1,1) Hogy legyen gyökere, kötődése, tartása, mennyei és földi megalapozottsága életének/életünknek.

S hogy ez a lelki-szellemi honfoglalás miért tudott sikeres lenni századokkal ezelőtt Európában? Mert voltak, akik figyelmeztettek, s voltak szép számban, akik hallgattak a ma is meghökkentően aktuális igazságra: „Az Antikrisztus csak a Lelket akarja kiszorítani az egyházból, a keretet meg akarja tartani. Így akarja lelketlenül, Lélek-telenül megtartani az egyházat a maga szolgálatában.” (*Melanchthon*)

És akadtak jó néhányan, magyar földön és másutt is, akik a 20. században is törekedtek erre a különös honfoglalásra. „Megújulást csak Isten adhat Jézus Krisztus egyházának Igéje és Szentleke által, amikor és ahogy Ő akarja. A deformáció akkor áll elő, amikor az egyházon az isteni Lélek helyett az emberi szellem kezd el uralkodni a maga terveivel és akaratával.” (*Niesel*) „Márpedig mi mindnyájan Urunk megújító csodáiból, nem pedig az emberi manipulációkból élünk – a Szentlélek által.” (*Bohren*)

A Szentlélek által épített, fenntartott közösség (család, ház, haza, egyház, gyülekezet) elsődleges bázisunk a bármely irányból, nyugatról, keletről, s ami még rosszabb, a belülről, so-rainkból támadó rombolással szemben. Mert bizony a nyugat-európai szellemiség sem mindig jelentett építő csodát, hiszen a Lélek-nélkülivé vált európai szellem „egyéni megtestesülése” lett a cinizmus, „közösségi megtestesülése” pedig a vad kapitalista mentalitás.

Ezekkel szemben Isten Lelkének közelsége és közössége és a pünkösdi értékrend alapvető védelmünk, pajzsunk, erős bástyánk. Ő a támaszunk a sodró világban, Pártfogónk az érdekek pengeéles harcában, ezért fohászodunk most is így: Veni, Creator Spiritus! Hozzá fohászodásunk közben pedig megéjjük Krisztus Lelke által az igazság, a szeretet és a békeesség megtartó erejét, s ez az, ami a megüresedett, az önmaga keresztyén lényegéről megfeledkező, világosságot oltó, a kétely konkolyát hintó, pusztító szellemmel szembezegezhető. Úgy, ahogyan *Luther* mondotta egykoron: Spiritus Sanctus non est scepticus – a Szentlélek nem kételkedő, nem szkeptikus! Őreá van szükségünk itt és most nekünk is!

A szentek közösségében, a gyülekezetben és az egyházban, a felelősség és a felelősségvál-

lálás közösségeiben kezdődik el az új lelki-szellemi honfoglalás ma is. E közösségben a megüresedett emberek szabadítást élhetnek át a legkülönfélébb külső kényszer alól. Mondják, Luther jó négy száz éve megélt a szabadulást az egyik ilyen külső kénysertől: amikor bement egy szatócsboltba, s látta a bőséges kínálatot, nem vett semmit. Amikor kijött, ezt mondta: „Most már tudom, mi mindenre nincs szükségem.”

Ez a pünkösdi látásmód igazi felszabadulást ígér ma is mindnyájunknak, akiknek a lelkét meg akarja kötözni nemcsak a vásárlási kényszer, hanem olyan sok más kényszer is, amelyet korunk és környezetünk akar ránk „tukmálni”, kényszeríteni. A dolgok valódi értékének vagy éppen értéktelenségének lelki látása, átlátása hatalmas pünkösdi ajándék és felszabadulás. Ez az igazi pünkösdi látás, a Lélek szerinti értékrend működése a biztosíték arra, hogy velünk és általunk megtörténik kicsiny hazánkban és Kárpát-medencei világunkban is az új honfoglalás, amely senkit sem rekeszt ki, mindenkire testvérként tud tekinteni.

Kaphatunk, adhatunk ennél értékesebbet ezen a szent ünnepen? És még inkább az ünnep múltával?! A pünkösdi Szent Lélek tanítgasson erre mindnyájunkat ezzel az egyszerű imával is:

*Kelyhed szeretnék lenni,
ó, Szentlélek,
a békeesség gondolatait hadd fogjam fel belőled.
Üres kezeimet nyújtom Feléd,
áraszd rá az élet patakzó gazdagságát.
Szívemet nyújtom Feléd,
Töltsd be azt szereteted erejével.
Jó földed szeretnék lenni, ó, Lélek,
hulljon belém sok magvacskája
az igazságnak.
Folyómeder szeretnék lenni számodra, ó, Lélek,
jóságod tiszta forrászve csörgedezzek bennem.*

■ DR. BÉKEFY LAJOS

Megjelent a *Presbiter* című lap 2011. május-júniusi számában

Deutsche Anlage

Redakteur:
HOLGER MANKE

Pfingsten – Fest der Begeisterung

„Ich war richtig begeistert“, sagen wir manchmal, wenn uns etwas gepackt und im Innersten ergriffen hat: ein mitreißendes Konzert, ein spannendes Fußballspiel, eine Reise durch eine wunderschöne Landschaft. Dabei hat sich die Stimmung gehoben und das Gesicht aufgeheitelt. Die christliche Gemeinde auf der ganzen Welt feiert wieder Pfingsten, das Fest der Begeisterung in Erinnerung an die Begeisterung der Menschen damals, die angerührt und im Innersten gepackt waren von einem Geist, der von Gott kommt. Gepackt von einem guten Geist voller Lebensenergie und Zukunftshoffnung.

Zu meinem Gebiet als früherer Regionalbischof von Regensburg gehörte der Rauhe Kulm, ein ehemaliger Vulkan, der sich als beachtlicher Berg von der sonst relativ flachen Umgebung abhebt, von allen Seiten von weitem zu sehen. Wanderer und Geologiestudenten kommen, um über schwarzes Geröll und große Basalt-Steinbrocken hinauf zu kraxeln. Ein Berg, einst voll Feuer und Gewalt, voll Wärme und ungeheurer Energie. Aber vor langer Zeit erloschen. Heute ist es harmlos, ihn zu besteigen.

Wenn wir Pfingsten feiern, dann können wir das so machen wie dort die Wanderer und Geologiestudenten, die das erstarrte Gestein in die Hand nehmen und sich dann ihre Gedanken darüber machen, wie das vor langer Zeit einmal gewesen sein mag, als die feurige Glut die Nacht erhellte. Sie können aber zugleich beruhigt davon ausgehen, dass der Berg ruhig bleibt.

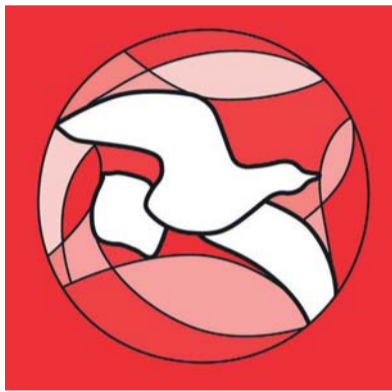
Man kann Pfingsten feiern als Erinnerungsfest an das, was vor langer Zeit einmal geschehen ist.

Dann erinnern wir uns, dass das Christentum einmal über das Römische Weltreich kam wie ein Feuersturm. Wie ein Feuersturm des guten Geistes. Des Geistes der Liebe untereinander statt der Verherrlichung blutiger Kriege, ein Geist der Versöhnung statt der über Generationen vererbten Rachefehden. Ein Geist der Barmherzigkeit statt des grenzenlosen Egoismus, wo jeder nur an sich selber denkt. Ein Feuersturm des Geistes Jesu Christi, der die Welt total verändert hat.

Dieser Heilige Geist will auch jeden von uns verändern und uns ein Lebensziel zeigen auf einem Weg, der über die eigene Lebenszeit hinausreicht.

Wir feiern wieder Pfingsten, und da können wir uns doch nicht damit zufriedengeben, dass inzwischen so vieles abgekühlt, manches sogar erloschen ist. Dass die Kirchen und viele Herzen leerer geworden sind. Dass vieles erstarrt ist, was einmal voll Leben war. Pfingsten ist die Erinnerung daran, dass Gottes Geist die Menschen begeistern möchte zu einem wieder erwachten geistlichen Leben, so wie die Natur nach dem Winter wieder volles Leben zeigt. Pfingsten ist das Fest der Einmischung des göttlichen Geistes in den Geist dieser Welt. Und das Fest der Einmischung des göttlichen Geistes in unser eigenes Leben.

Natürlich kann man sich auch mit den vorfindlichen Brocken zufriedengeben. Dort der Rauhe Kulm in der Oberpfalz ist ja durchaus imponierend und beeindruckt mit seinen Gesteinsmassen. Das, was in der Kirche durch die 2000 Jahre überliefert wurde, ist auch bis heute imponierend: Die großartigen Kirchenbauten, die wunderschöne Kirchenmusik, die sozialen Einrichtungen,

die unser Zusammenleben verbessern und Menschen auffangen, die sonst nicht zurechtkämen. Die Geschichte der Kirche ist eine Segensgeschichte. Zu ihr gehört sogar vieles, dem man das gar nicht mehr ansieht: Das Rote Kreuz und die Raiffeisen- und Volksbanken, die Krankenkassen und Krankenhäuser, das ist alles aus christlichem Geist entstanden. Ich kann mich durchaus damit zufrieden geben, dass ich getauft bin und zu dieser Kirche gehöre. Und doch will der Geist von Pfingsten mehr, als dass das Gute, Überlieferte geehrt und bewahrt wird. Wenn der Heilige Geist sich einmischet, will er Begeisterte hervorbringen. Menschen, die von der Sache ihres Glaubens so begeistert sind wie andere von ihrer Musik, ihrem Sport, von einer Urlaubslandschaft. „Man muss es ja nicht übertreiben“, sagen die Leute, die auch Christen sind. Aber die Mittelmäßigkeit wird den Geist der Welt nicht verändern.

So begegnet uns an Pfingsten die ganz nüchterne Frage: „Welcher Geist bestimmt eigentlich unser Leben?“ Ist es ein guter Geist, ein Geist der Lebensfreude und der Zufriedenheit, ein Geist der Dankbarkeit gegen Gott und des Vertrauens auf den auferstandenen Christus? Oder ist es ein Sorgengeist im Blick auf die unsichere Zukunft, oder gar ein Geist des Misstrauens, weil andere Menschen uns böse mitgespielt haben und wir dauernd auf neue Schlechtigkeiten gefasst sein müssen. Es ist schon eine wichtige Frage, welcher Geist unser Leben steuert. Und es wird eine ganz wichtige Frage sein, welcher Geist sich breitmachen wird in unserem Land und in Europa. Wird es ein christlicher Geist sein? Ein Geist der Liebe und der Gerechtigkeit und Solidarität mit den Schwächeren oder ein Geist der kalten Rücksichtslosigkeit und Profitgier. Pfingsten, das ist das Angebot des guten Geistes von Gott her. Lassen wir uns einladen, wieder von ihm begeistert zu werden.

■ GOTTHART PREISER
Oberkirchenrat i. R.

Von der Silbermöwe zur lebendigen Partnerschaft

Aus der Ungarnchronik der Christuskirche Schrobenhausen

► Die Kirchengemeinde Schrobenhausen hat in der bayerisch-ungarischen Partnerschaft ohne Frage eine Vorreiterrolle. Hans-Joachim Pittius, bis 2000 erster Vorsitzender und Vertrauensmann der Christuskirchengemeinde Schrobenhausen, und Herbert Höglmeier, seit 2001 Verantwortlicher für die Ungarnpartnerschaft, geben einen Einblick in die Gegenwart und die bis ins Jahr 1989 zurückgehende Vergangenheit und Gegenwart ihrer Verbindungen nach Ungarn.

1989 empfing die Kirchengemeinde Schrobenhausen im Rahmen der Aktion Silbermöwe Gäste aus drei ungarischen Gemeinden. Wie kam es dazu?

Hans-Joachim Pittius: Alles begann im Rahmen der „Aktion Silbermöwe – Christen für Europa“, die im Jahr 1960 vom damaligen Ministerialdirigenten Dr. Hans Merkt ins Leben gerufen worden war. Im Juni 1989, als Osteuropa schon ganz im Zeichen des Umbruchs stand, wurde sein Lebenswerk mit dem Besuch von 3.000 ungarischen Christen in Bayern gekrönt. Spontan sprang die evangelische Christuskirchengemeinde Schrobenhausen ein, als es galt, für einen Omnibus mit 43 evangelisch-lutherischen Christen aus der Burg- und Berggemeinde Budapest sowie aus Szentendre ein Quartier zu finden.

Wir erhielten diese kurzfristige Anfrage, weil eine andere Kirchengemeinde die Aufnahme von einem Bus abgesagt hatte. Wir sahen dies als willkommene Gelegenheit, mit Christen jenseits des Eisernen Vorhangs in Kontakt zu kommen. Anreiz war auch, dass ein Bus mit ungarischen Christen nach Schrobenhausen zur katholischen Pfarrei St. Jakob kam. Es bedurfte der Mitwirkung vieler Gemeindeglieder, um alle Gäste in Privatquartieren unterzubringen. Gemeinsam mit der katholischen Stadtpfarrei St. Jakob versuchte man ein abwechslungsreiches Programm zu erstellen.

Welche besonderen Erinnerungen verbinden sich mit den ersten Begegnungen mit Ungarn?

Hans-Joachim Pittius: Es gibt viele schöne Erinnerungen an die ersten Begegnungen. Davon möchte ich zwei erwähnen.

Zunächst: Das erste Treffen vom 29. Juni bis zum 3. Juli 1989 in Schrobenhausen:

Alle 3.000 Ungarn, die nach Bayern kamen, trafen sich in München zu einer festlichen Begegnung. 67 Omnibusse – 60 mit katholischen und 7 mit evangelischen Christen – füllten die Theresienwiese. Eine Menschentraube bewegte sich von dort in die Innenstadt. Im Kaisersaal der Residenz gab die Bayerische Staatsregierung einen Empfang.

Am Nachmittag feierten wir in der überfüllten Michaelskirche in der Münchener Innenstadt eine ökumenische Vesper. Anschließend traf man sich zu einem fröhlichen Fest der Begegnung in der Neuen Philharmonie am Gasteig mit einem bunten Programm ungarischer und bayerischer Musik und Folklore.

Darauf folgte die zweite Begegnung vom 4. bis zum 8. Juni 1990 in Budapest:

Zum Gegenbesuch fuhren zwei Busse mit 50 katholischen und 48 evangelischen Christen aus Schrobenhausen nach Budapest. Auch dieser Besuch fand im Rahmen der „Aktion Silbermöwe – Christen für Europa“ statt. Es war ein ganz herzlicher Empfang. Man spürte die Gastfreundschaft der Ungarn. Höhepunkt war der Festakt und Empfang in der Staatsoper von Budapest. Die Feierlichkeit erhielt ein besonderes Gewicht durch die Anwesenheit des damaligen Vizepräsidenten des Deutschen Bundestages, Julius Cronenberg. Anschließend wurde in eindrucksvoller Weise eine von tiefer Ökumene geprägte Vesper in der überfüllten St.-Stephans-Basilika gefeiert.

Es blieb nicht bei den Treffen innerhalb der Aktion Silbermöwe ...

Hans-Joachim Pittius: Ein Besuch, ungeplant und überraschend, und ein Gegenbesuch als gezielt, geplante Antwort – sollte damit das Erlebnis zu Ende sein? Sympathie, ja Freundschaft war gewachsen in zweimal fünf Tagen der Begegnung.

Bei den Klängen der Musikgruppe der Berggemeinde am Abschiedsabend des Gegenbesuchs entstand plötzlich eine Idee. „Wie wäre es, wenn sich die Konfirmanden unserer Gemeinden kennen lernen könnten?“ Gesagt, getan. Diese Konfirmandenbegegnungen finden heute noch regelmäßig statt. Zudem ergab sich als schönste Bestätigung, dass immer öfter von privaten Besuchen hin und her die Rede war.

So kam es dann auch zu den gemeindeparschaftlichen Verbindungen zwischen der Christuskirchengemeinde Schrobenhausen, der Burg- und der Berggemeinde, und der Gemeinde aus Szentendre.

Ganz persönlich gefragt: Welchen Wert haben die Verbindungen nach Ungarn?

Herbert Höglmeier: Seit 1989 sind viele Freundschaften zwischen ungarischen und Schrobenhausener Familien entstanden, die auch nach sehr vielen Jahren noch intensiv gepflegt werden. Es freut mich immer wieder, wenn ich Familien und Jugendliche aus beiden Gemeinden zusammenführen kann. Dies ist auch der Sinn und Zweck einer Gemeindeparschaft.

Es gibt immer wieder neue Herausforderungen, von denen wir gegenseitig viel lernen können.

Die Verbindung nach Ungarn heißt für mich persönlich nicht nur Gemeindeparschaft. Eine große Bereicherung ist auch die Zusammenarbeit mit der ungarischen Landeskirche bei diversen Veranstaltungen. Dadurch konnten auch gute Verbindungen und Freundschaften, z.B. nach Sopron und Pécs, geknüpft werden.

Und welche Bereicherung bedeutet die Partnerschaft für die Kirchengemeinde als ganze?

Herbert Höglmeier: Der wohl wichtigste Faktor ist die persönliche Begegnung, die Erfahrung von Offenheit, Herzlichkeit und Wärme. Wie bereichernd und wertvoll es ist, sich von Mensch zu Mensch zu begegnen und einander anzunehmen, das dürfen wir in unserer Gemeindeparschaft immer wieder neu entdecken. Es war für uns, vom

Wohlstand in Deutschland geprägte Menschen, manchmal beschämend, mit welcher Bereitwilligkeit uns unsere ungarischen Freunde alles zukommen ließen, was sie irgend geben konnten. Die gegenseitigen Besuche bewirkten, dass wir unsere Lebensumstände noch einmal ganz anders wahrnahmen und immer noch wahrnehmen.

Ein Briefschreiber aus Ungarn bedankte sich einmal mit den Worten: „Der Herr hat uns alle durch Schwestern und Brüder reichlich beschenkt.“ Aus der Sicht unserer Gemeinde waren aber wir die Beschenkten.

■ HOLGER MANKE

33. Kirchentag – Drezdában *Nagyon ott voltunk!*

„Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is” (Mt 6,21)

► Folytatás az 1. oldalról

Bár egy, a német televíziók által utcán „leszólított” házaspár férfi tagja büszkén hangoztatta, hogy ő a *Gáncs Péter* elnök-püspök vezette magyar evangélikus küldöttség tagjaként jött, honfitársaink valójában egyénileg vagy kisebb csoportokban – gyülekezeti, intézményi szervezésben – érkeztek Szászország fővárosába, ahol a harmincöt éven aluliak első-sorban oktatási intézmények tantermeiben, az idősebbek pedig családoknál nyertek elhelyezést. Ebben az esztendőben nem limitálták a magyarországi jelentkezők számát, az igazán jelképesnek mondható huszonnégy eurós „díj” fejében minden előzetesen regisztrált résztvevő számára biztosítva volt a szállás és a napi kétszeri étkezés.

Miként a Kirchentag egészén, a magyar közreműködők között is az ének-zenei formációk domináltak, melyek szintén előzetes jelentkezés alapján kaphattak lehetőséget a bemutatkozásra. (Elfogultság nélkül jelenthetjük, hogy a magyar előadók

fellépéseinek mindenütt pozitív volt a visszhangja.)

A lelki, spirituális tartalmak mellett az összességében fesztivál jellegű német evangélikus – más szóhasználat: protestáns – egyházi napokon igen nagy hangsúllyal kerülnek terítésre különböző közéleti – esetenként aktuálpolitikai – témák is, és tudni való, hogy az utóbbi Kirchentagokról egyetlen államfő vagy kancellár sem kockáztatta meg a távolmaradást. (Más kérdés, hogy a jelenlegi szövetségi elnök – *Christian Wulff* – és az evangélikus

papleányból lett kancellár – *Angela Merkel* – számára ez a „feladat” aligha okozott lelkiismereti konfliktust.)

Ennek fényében mindenesetre nem kis többletjelentőséggel bír, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője három, közéleti kérdéseket boncolgató fórumbeszélgetésre is meghívást kapott. Igaz, *Próhle Gergely* személyében egyúttal nemcsak a jelenlegi kormány egyik helyettes államtitkárát, de a Magyar Köztársaság volt berlini nagykövétét is tisztelheték vi-

tapartnerei. *Balog Zoltán*t pedig ép-penséggel a jelenlegi kormány egyik államtitkáraként hívhatták meg egy fórumbeszélgetés erejéig azok a szervezők, akik őt a budapesti Német Ajkú Evangélikus-Református Gyülekezet lelkipásztoraként is méltán invitálták nagy szeretettel a korábbi Kirchentagokra. És akkor még nem tettünk említést arról, hogy a szerda este három helyszínen zajló nyitó istentiszteletek egyikén – a Kirchentag történetében első ízben – magyar igehirdető, a Lutheránus Világszövet-

ség (LVSZ) közép- és kelet-európai régiójának alelnöke, *dr. Fabiny Tamás* szolgált. Ráadásul nagyszerű helyszínen, hiszen még az altmarkti főtér felállított tribünnel átellenben lévő „kulturpalotában” is nagyjából épp az istentisztelettel egy időben tolongtak legtöbben a regisztrációs pultnál...

Az *Evangélikus Élet* olvasói vélhetően elsősorban a Kirchentag lelki-ségére kíváncsiak. Nos, a 33. egyházi napok mottójául választott ige (Mt 6,21) nyilvánvalóan missziói üzenetet is hordozott. Nem véletlenül, hiszen a helyszíni választott szász főváros lakosságának, illetőleg a volt NDK-s tartomány népességének kevesebb mint negyede kötődik valamely keresztény felekezethez. Sokatmondó tény tehát, hogy a reggeli bibliatanulmányokon – átlagosan – húsz-huszonötvenzet vettek részt, reményesség szerint nem is kizárólag az egyházi napokra regisztrált vendégek százharmincezes táborából... A kérdés számunkra is megkerülhetetlenül feltetett: *hol van a kincünk?*

■ T. PINTÉR KÁROLY

Dr. Fabiny Tamás prédikációja a Kirchentag altmarkti nyitó istentiszteletén

Kedves Testvérek a Jézus Krisztusban!

1907-ben kitört az amerikai tőzsdepánik. A New York-i értéktőzsdén az árak hirtelen zuhanni kezdtek. Az emberek megrohmozták a bankokat és a trösztöket. Fénykép is örzi az embertömeg hullámszát a Wall Streeten. Milliárdok élték át hirtelen, hogy a spekulációnak nevezett moly és a csődnek hívott rozsdá fel-emésztette földi kincseiket.

Aztán egy másik, immár Európában készült fényképet idézek meg. Ez az én hazámban, Magyarországon készült, 1946-ban. Az utcákon nagy halom papírpénzt söpör össze Budapest utcáján. Ez az akkori pénz teljes elértéktelenedésének ideje volt. Nagypám mesélte, hogy mire a havi fizetésével az üzletbe ért, már csak egy csirkét tudott rajta venni. Vagy ha nem sietett eléggé, akkor csak két tojást. Az infláció mértéke tíz a huszonhatodikon százalék volt, amely szám nagyságát az esetleg közöttünk levő matematikusokon kívül valószínűleg kevesen tudják elképzelni. Talán segít a megértésben, ha elmondom: volt olyan kétmilliárd billió bankjegyet, amelyen a kettes szám után húsz nulla szerepelt... Jött a moly, pusztított a rozsdá.

Azokban az évtizedekben aztán sok eszme és ideológia is az inflálódás sorsára jutott: úgy kellett őket összesöpörni. A történelem szemétdombjára kerültek.

Európa keleti felén nem új keletű fogalom a materializmus. Nyilván sok jelenlevő számára ismerősen csengenek az olyan szavak, mint tudományos szocializmus, küzdelem a vallásos világnézet és a klerikális reakció ellen. A hatalom a pártszervezeteken és a besúgóhálózaton keresztül akart mindent ellenőrizni. Konfirmáció helyett a Jugendweiheret erőltették. Az egyházi vezetés is rákényszerült arra, hogy – az NDK-ban – a szocializmusba vezető egyházi útról vagy – Magyarországon – a diakóniai teológiáról beszéljen. Aztán megint jött a moly és a rozsdá, és semmivé váltak olyan korábbi „értékek”, mint „béke és biztonság”, „osztály nélküli társadalom”, „békeharca”. Materializmus volt ez a javából, és a sokat propagált földi kincsek semmivé váltak.

Am aztán jött egy újabb, ennél rafináltabb materializmus. Régiésen bírvágnak, újabb szóval konzumidiotizmusnak lehet nevezni. A gyanútlan embereket mind súlyosabb terheket jelentő hitelekbe hajszolták bele. Működött a tökélfelhalmozásnak az a módja, amelyben a pri-

vátizáció haszonélvezőivel kapcsolatban csak az első megszerzett milliárd eredetét nem illett firtatni. E szemlélet kritikáját nyújtja a *Miatyánk* ismert parafrázisa:

Mi Tőkének, aki a Nyugaton vagy, amortizálódjék a te befektetésed. Jöjjön el a te profitod, tőzsdéi árfolyamaid emelkedjenek, amint a Wall Streeten, úgy Európában is. Napi forgalmunkat add meg nekünk ma, hosszabbítsd meg hiteleinket, miképpen mi is hosszabbítunk hitelezőinknél. És ne vígy minket a csödbe, de szabadíts meg a szakszervezetektől. Mert tiéd a fél világ és a hatalom és a gazdagság kétezer év óta. Ámen.

Nem akarok demagóg lenni: tudom, hogy a tőke mozgatja a gazdaságot. Azt is tudom, hogy a szegényebb régiók és azok egyháza sok támogatást kaptak, amiért köszönet illeti az adományozókat. De tartok tőle, már megint közelednek a molyok, és érezteti hatását a rozsdá.

Igénk a világhoz kötöttség veszélyeire hívja fel a figyelmet, akár gazdasági, akár politikai, akár lelki összefüggésekben. Egy magyar költő, *Kosztolányi Dezső* így ír versében: „Itthon vagyok itt e világban, / s már nem vagyok ott-hon az égbén.” (*Boldog, szomorú dal*)

Jézus szava abban segíthet minket, hogy újra otthon legyünk a már elvesztett égbén. Ennek érdekében meg kell tanulnunk leválni a világról. Mert „ahol a kincsed, ott lesz a szíved”. Érvényes ez az egyes ember és az egyház életére is.

Egy elbeszélés szerint egy farmer örömmel tudatta feleségével: legjobb tehene két borjút ellet: egy fehérét és egy vöröset. Majd ezt mondta: „Az Úr arra indít engem, hogy az egyik borjút neki szenteljem. A kettőt együtt neveljük, és amikor eljön az ideje, mindkettőt eladjuk, és az egyikért kapott vételárat megtartjuk, a másikat az Úr szolgálatára ajánljuk fel.” Felesége megkérdezte, melyik borjút legyen az Úré. „Nincs szükség ilyen megkülönböztetésre, hiszen egyformán törődni fogunk mindkettővel” – válaszolta a férje. Néhány hónappal később aztán gyászos arccal lépett oda feleségéhez a gazda: „Megdöglött az Isten tehene.”

Testvéreim: hogy is állunk mi a földi és a mennyei kincsekkel? A földi vagy a mennyei értékek vonzzák-e a szívünket? A ma kezdődő öt napon át sokat fogunk hallani erről a szívről.

Úgy, amint azt a *Példabeszédek könyvében* is olvassuk: „Minden féltve őrzött dolognál jobban óvd szívedet, mert onnan indul ki az élet!” (Péld 4,23) Vagy ahogy *Augustinus* mondta: „Nyugtalan a mi szívünk, amíg meg nem nyugszik benned, ó, Urunk.” Vagy hadd idézzem *Albert Schweitzert*, aki egy prédikációjában éppen a szív képét használja az afrikaiak előtt:

„Eddig olyan volt a szívetek, mint egy falu, sok gonosz törzsfőnökkel. Ezek a gonosz törzsfőnökök a szívetek rossz gondolatai. Ott van a nagy törzsfőnök, akit hazugságnak hívnak, és azt mondja: Hazudjatok! Van egy másik törzsfőnök, aki így biztat: Legyetek gazdagok, lopjatok! Azután van még egy törzsfőnök, a gonoszság. Ez arra ösztökél benneteket: Veszedjétek, üssétek, haragudjatok! (...) Szívetek nagy falujában mindeme törzsfőnökök az urak. Mármost mondjátok meg nekem, hogy ha egy falu törzsfőnöke gonosz, lehet-e boldog az a falu? Nos?... És ha a szívetekben élő törzsfőnökök gonoszok, lehet-e boldog a szívetek? A boldog szív csendes, mint egy tó a napfényben, de a boldogtalan szív olyan, mint az Ogowe egy tornádó kezdetén. És ha megkérdezlek benneteket: csendes és boldog a szívetek? Ha egyenként kérdeznék meg titeket, mindegyikötök kénytelen lenne így válaszolni: Nem, Doktor, ha a szívemre hallgatok, akkor tudom, hogy nem boldog.”

Albert Schweitzernek az Ogowe partján feltett kérdése érvényes az Elba és a Duna partján is.

Egy Kirchentagon nemcsak az egyes emberrel, hanem Isten népével kapcsolatban is fel kell tennünk ezt a kérdést. Hol az egyház szíve? Földi vagy mennyei kincseket gyűjtünk-e? Miért fáj az egyházból való kilépés: az adó elmaradása miatt, vagy mert lelkeket veszítünk el? Mi az egyház igazi kincse? Befektetések, árfolyam-ingadozásokból szerzett nyereségek, beruházások, épületek és nagy ívű tervek – vagy *Luther* 62. tétele nyomán az evangélium?

Mennyiben bízunk múlt földi javakban? Nemcsak gazdasági, hanem politikai szempontból is. Egyházainknak – akár Keleten, akár Nyugaton – a mennyei kincseket kell keresniük és másoknak bemutatniuk, ami bizony együtt jár számos értéktelen földi kacat elutasításával. Például hogy bűnnek nevezem a korrupciót, az idegenyűlöletet, az antiszemitizmust, a cigányellenességet, vagy hogy nem engedem, hogy bántsanak valakit azért, mert neki más a bőr-

színe, a vallása, az anyanyelve vagy éppen a szexuális identitása.

Miként érhetjük ezt el? Úgy, hogy a földieket helyett a mennyieket keressük. Nem a földön, hanem a mennyben gyűjtünk kincset. Nem tőkét, hanem bizalmat halmozunk fel. Ennek érdekében emeljük fel szívünket. Mondhatom úgy is, hogy elfogadjuk a menny egyetlen kincsét, Jézust. Ha kincünk Krisztus, Krisztusnál a szívünk. Ott van jó helyen.

Ezt a kincset sem moly, sem rozsdá nem emészti meg. Most gyertek velem – képzeletben – egy dél-magyarországi faluba, Varsádra. A török időben elnéptelenedett faluba a 18. században német telepések érkeztek, akik virágzóvá tették ezt a vidéket. A településen a 20. század elején még csaknem ezeröttszáz evan-

A varsádi oltárképmaradvány

gélus élt, 1949-re azonban csak kétszáz maradt. Az okot sejtitek: a kitelepítés. Mára tovább fogyott a gyülekezet: jó, ha tucatnyi evangélikus él még Varsádon. Ez a pusztulás is a moly és a rozsdá hatását mutatja. Van e falu templomának egy régi oltárképe az utolsó vascoráról. Nem vigyáztak rá eléggé, ezért a festék lepott, az anyag szétmállott. A moly szinte mindent megemészített. Csak Krisztus alakja maradt épségben! Rajta nem fog a rozsdá. Ő több bármilyen földi kincsnél.

Ennek a Jézusnak a szavára figyeljünk a 2011-es Kirchentagon: Gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben! Ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is. Ámen.

33. Kirchentag – Drezdában *Nagyon ott voltunk!*

Belsőleg szabadon

Interjú Balog Zoltán államtitkárral

A 33. német evangélikus egyházi napok (Kirchentag) egyik meghívott magyar előadója Balog Zoltán, a budapesti német ajkú református gyülekezet lelkésze, a társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár volt. A Szabadság kávézó címmel június 3-án, szerdán megtartott fórumbeszélgetésen az 1989-es eseményekkel és következményeikkel kapcsolatos tapasztalatokról esett szó a németekből, csehekből és magyarokból álló hallgatóság előtt. A beszélgetőpartner Ulrike Poppe volt, aki Brandenburg tartományban a kommunista diktatúra következményeinek feldolgozásáért felelős munkatárs. Balog Zoltán elmondta, hogy vegyes érzései vannak a rendszerváltás óta eltelt időszakra visszatekintve. A szabadság, amelyben élünk, valóban olyan, amelyet akartunk? Az államtitkár hangsúlyozta, hogy a szabadság alakításához olyan emberekre van szükség, akik belsőleg szabadok. A beszélgetés után örömmel válaszolt néhány kérdésre az *Evangelikus Élet* számára.

– Hogy tetszik a Kirchentag?

– Én régi Kirchentag-járó vagyok, húsz vagy talán még több éve. Mindig csodálatos lehetőség lelkileg feltöltődni, meggazdagodni. Azokat az impulzusokat is szívesen veszem, amelyek nem tetszenek, mert jó irányba provokálják az embert, hogy megfogalmazza a maga gondolatait. Mindig az jut eszembe, hogy próbálkozunk, próbálkozunk Magyarországon ilyet csinálni, de ehhez össze kellene fogni. Minimum a reformátusoknak meg az evangélikusoknak, de lehet, hogy még a katolikusokat is be kellene vonni, és csinálni egy igazi nagy, meggyőző egyházi rendezvényt. Hogy egyrészt érezzük: tudunk együtt ünnepelni, tudjuk Istent együtt dicsőíteni, másrészt hogy tudjuk demonstrálni, van egy egység, amelyen belül tudunk kulturáltan, Krisztus szellemében vitatkozni is. Nagy szükség lenne erre Magyarországon is.

– A fórumbeszélgetés során említette a belső szabadság fogalmát. Pontosan mit ért ezen?

– Nagy tapasztalata az elmúlt húsz évnek – de az elmúlt kétezer évnek is –, hogy azok az emberek,

akik belsőleg szabadok, mert honnan jönnek a belülről szabad emberek, ha nem az egyházból?

Azt hiszem, Luther fogalmazta meg – bár nem tudom szó szerint idézni –, hogy minél nagyobb függőségben vagyunk Istentől, annál nagyobb szabadságunk van a világi hatalmaktól. Ebben a dialektikában zajlik a keresztyén embernek az élete. Tehát minél több öntudatos keresztyén van, annál nagyobb az esély arra, hogy olyan autonóm közösségek jöjjenek létre, amelyeket nem lehet hatalmi diktátumokkal irányítani, amelyeket nem lehet manipulálni.

– Mi történik, ha feszültség van a külső szabadság és a belső szabadság között?

– Ha belső szabadság van, külső meg nincs, akkor az ember föllázad. Mint ahogy az egykori Német Demokratikus Köztársaság, az NDK keresztyénei is fölláztak. Itt az egyház tette a legtöbbet a szabadságért. Magyarországon nem, de itt igen. Itt az egyház volt a legnagyobb ellenzéki erő, mert az emberek belülről szabadok voltak.

Amikor viszont van külső szabadság, belül azonban ez nincs meg, akkor az ember áldozatává válik mindenfajta manipulációnak. Azt hiszi, az a szabadság, hogy – például – eldöntheti, milyen jégkrém vesz. Ha huszonhat fajta jégkrém közül választhat, azt hiszi, szabad. Nem veszi észre, hogy ez csak álszabadság, és valójában kényszerpályára került: merthogy jégkrémeket venni kell! A média, a reklám azt sugallja, hogy aki nem vesz jégkrémeket, az nem trendi, az nem tart a divattal, az nem is érezheti magát boldognak. Pedig nem így van, mert éppenséggel a nonkonform magatartás lehet a szabadság jele – egy fogyasztói társadalomban mindenképpen.

– Miben látja az egyházak feladatát ma Magyarországon?

– Egyrészt az autonóm, öntudatos közösségeknek, az autonóm, öntudatos polgári erőnek a megjelenítésében, másrészt pedig a reménységnek a bemutatásában. A reménység számunkra sohasem kizárólag politikafüggő, hanem mindig a belső, személyes viszonyoknak a függvénye.

akik belső szabadság híján vannak, nem tudják a külső szabadságot sem jól alakítani. Tehát ahhoz, hogy a külső szabadságot jól alakítsuk, belülről már szabadnak kell lenni. Ezért fon-

Mert számunkra a reménység elsősorban sohasem emberi intézményekhez kötődik, hanem Jézus Krisztushoz.

■ ADÁMI MÁRIA

Pröhle Gergely – három tételben

A 33. Kirchentag öt napja alatt nem volt „kunszt” evangélikusnak lenni, és magyarként is bátran lehetett emelt fővel közlekedni. Ám akiknek kebelét önmagában nem tudta eléggé feszíteni a Drezdában jelenlévő honfitársaink imponálóan magas száma, azok nyilván nem hagyták ki sem Fabiny Tamás püspök igehirdetési alkalmait, sem pedig országos felügyelőnk közszerepléseit. A Magyarországi Evangélikus Egyház világi vezetője, úgy is, mint a jelenlegi kormány helyettes államtitkára, három ízben is bizonyította – német nyelven is kiváló – retorikai képességeit. Akik azonban tanúi voltak Pröhle Gergely megnyilatkozásainak, azok szívét vélhetően nem a retorikai és gondolati bravúrok melengették át, hanem az a tény, hogy lényegében mindhárom – politikai kérdéseket feszítő – fórumon ő volt az, aki elsőként és legegységesebben tett hitet keresztyénsége és evangélikus elkötelezettsége mellett. Pedig azokban a témákban, amelyek megvitatására meghívást kapott, olykor a magyar álláspont kifejtése és védelme is kurázsit kívánt.

Az első teljes nap délutánján a

múlt örökségeivel való szembenézésre invitálta az érdeklődőket a Dreikönigskirche. A „felejtleni vagy feldolgozni” dilemma a kelet-közép-európai országok esetében korántsem csupán a világháború borzalmaira

vonatkozhat. A pódiumbeszélgetés második felében a kommunista múlthoz, ezen belül is az ügynökkérdéshez való viszonyulás került terítékre. Pröhle Gergely annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a kívánatos bocsánatkérés és megbocsátás problematikáját teológiailag

kell átgondolni, nem feledve, hogy a pártállami diktatúra időszakában nemcsak az áldozatok, de az ügynökök egyéni sorsa között is nagyon nagy különbségek voltak, mi több, az érintettek között olyanok is akadtak, akik használtak egyházuknak.

Másnap ugyanezen a helyszínen és időpontban arra a kérdésre várt választ a hallgatóság, hogy lehetséges-e keresztyénség nélkül államot irányítani, szombat délelőtt pedig – az ugyancsak színültig telt – Kreuzkirchében lényegében aktuálpolitikai kérdések keretében kellett számot adnia Pröhle Gergelynek arról, hogy meddig jutott el hazánk a demokrácia útján. Ezen a kétórás fórumon Lengyelország rendszerváltás utáni első miniszterelnöke, Tadeusz Mazowiecki és Lothar de Maizière, az NDK utolsó, de már szabadon megválasztott kormányfője volt a beszélgetőtárs. A kissé rossz akusztika miatt magnetofonról sem könnyű „dekódolni” a tágas templomtérben elhangzottakat. A felcsattanó nevetés és taps azonban jól kivehető: hogy, hogy nem mindig a magyar helyettes államtitkár megnyilatkozásai közben...

■ – TÉR –

„Beugrásos” bizonyágtétel

A közismert német precizitás ellenére időnként azért a Kirchentag gépezetében is előfordultak fennakadások... A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke által vezetett áhítat eredetileg csütörtökre tervezett időpontját például péntek délutánra tették át a Dreikönigskirche kápolnájában, ám hangszeres kísérettől elmulasztottak gondoskodni. Nem kis büszkeséggel írhatjuk le, hogy történetesen az *Evangelikus Élet* munkatársa, Boda Zsuzsa volt az, aki bravúros gyorsasággal megszervezte, hogy a templom előtti parkban utcazenélő Szélrózsza Band tagjai öt perc múlva már Adorjáni Dezső Zoltán áhítatán folytassák zenei bizonyágtételüket. (A „beugrás” szolgálat egyik gyümölcseként a fiatalok meghívást kaptak advent első hétféjére a kolozsvári evangélikus gyülekezetbe.)

A föld sója

A társadalom szívében? A kisebbségi egyházak helyzete Kelet-Közép-Európában címmel június 4-én rendeztek pódiumbeszélgetést a drezdai Háromkirályok-templomban (Dreikönigskirche).

Az alkalmon egyházunkat dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke képviselte. Beszélgetőpartnerei voltak többek között Jochen Bohl, a szászországi tartományi evangélikus egyház püspöke, Fazekas László szlovákiai református püspök, dr. Miloš Klátik püspök, a szlovák evangélikus egyház vezetője és Jan Szarek, a lengyelországi evangélikusok nyugalmazott püspöke.

A különböző egyházak rövid bemutatása után a meghívott előadók a jelen nehézségeire és kihívásaira mutattak rá. A hozzászólásokban körvonalazódott az az általános kérdés, hogy miként szólalhat meg, hogyan értetheti meg magát az egyház a szekularizált világban élő emberekkel. Fabiny Tamás hangsúlyozta a

„conservando et renovando” elvének fontosságát, vagyis a megőrzés és a megújítás közötti egyensúly megtalálását szükségesnek tartotta.

A hallgatóság is lehetőséget kapott kérdések feltevésére. Különösen a kényes témák keltettek nagy érdeklődést. Így például a nyugalmazott lengyel püspöknek arra kellett válaszolnia, miért nem ordinál az egyháza nőket is. Jan Szarek kifejtette, hogy ez zsinati döntés volt, amelynek ő köteles alávetni magát, noha személyes véleménye merőben más...

Több kérdés is érkezett a feszült szlovák-magyar viszony kapcsolatban. A három érintett vendég, a szlovák, a szlovákiai magyar és a magyarországi püspök egyetértett abban, hogy az egyházak tehetnek és tenniük is kell valamit a két nép közeledéséért. Ennek érdekében konkrét lépéseket terveznek – mondotta egybehangzó-

an Fabiny Tamás és Miloš Klátik. Felvetődött, hogy a szlovák és a magyar evangélikus egyház együttműködési szerződést írjon alá a közeljövőben, ezzel is serkentve a testvéri dialógust.

Andrea Wagner-Pinggéra, a beszélgetés moderátora az elhangzottakat

összegezve így fogalmazott: számszerűen kicsinek lenni nem jelenti azt, hogy a kisebbségi egyházak jelentéktelenek vagy láthatatlanok lennének. Ők a föld sója – és ez Jézusnak nemcsak parancsa, hanem egyben ígérete is.

■ – ADÁMI –

Partnerkapcsolati térkép

FOTO: BODA ZSUZSA

Jelképesnek is mondható, hogy a Kirchentag ideje alatt épp a Dreikönigskirche, magyarul a Háromkirályok-templom adott otthont a harmadik közép- és kelet-európai találkozóknak. A szervezők a templom előterében különleges feladatra hívták a látogatókat – arra kérték őket, hogy a falra festett térképen jelöljék be saját és testvérgyülekezetük helyét. A vállalkozó kedvűek emellett a vendégeknyvbén is hagyhattak üzenetet. A térkép mellett öt önkéntes bátorított felváltva a „nyomhagyásra”. Felvételünkön Papp Zsoltné, Erzsébet, a csömöri gyülekezet tagja biztat az „interaktivitásra”.

Magyar színekben

Interjú Cselovszkyné dr. Tarr Klárával

► **Soha ilyen nagy számban nem voltak még magyarok – látogatók és fellépők – a Kirchentag rendezvényein, mint az idei, 33. német evangélikus egyházi napokon. A magyarok koordinátorával, Cselovszkyné dr. Tarr Klárával, egyházunk ökumenikus és külügyi osztályának vezetőjével két rendezvény közötti szünetben beszélgettünk.**

– Még tavaly ősszel jelent meg az első felhívás a német evangélikus egyházi napokra való jelentkezésre. A magyarországi delegátus létszámát tekintve elmondhatjuk, hogy sokanál talált meghallgatásra a hívó szó.

többször is olvashatjuk egyház- vagy állami vezetőink nevét.

– Nagy megtiszteltetést jelent, hogy a három helyszínen zajló nyitó istentiszteletek egyik igehirdetőjeként Fabiny Tamás püspököt kérték fel a szervezők. Ő a hét során ezenkívül több fórumbeszélgetés meghívott vendége is, csakúgy, mint országos felügyelőnk, Próhle Gergely külügyi államtitkár-helyettes. Balog Zoltán társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár pedig épp tegnap volt egy pódiumbeszélgetés résztvevője.

– De az ön kirchentagos naptárában is több program és szolgálat időpontja található. Hiszen vett már részt fórumbeszélgetésen, tegnap pedig a Stanislaw Tillich, Szászország

istentiszteletet élőben közvetíti majd a német ZDF televízió.

– A kelet-közép-európai protestánsok találkozásának helyet adó Dreikönigskirchében került sor csütörtök délelőtt a Szomszédok, barátok és testvérek elnevezésű fórumbeszélgetésre. Dr. Rainer Stahlak, a Martin-Luther-Bund főtákarának vezető előadása után egy-egy lengyel, cseh, ukrán, orosz és – személyemben – magyar evangélikus résztvevő mutatta be röviden egyházát, és osztotta meg a témával kapcsolatos gondolatait a jelenlévőkkel.

– A Kirchentag történetében először van a Magyarországi Evangélikus Egyháznak (MEE) standja a lehetőségek piacán.

– Az összeállított anyag több munkaág bemutatkozásából állt össze. Az általános egyházi ismertetésen túl az érdeklődők informálódhatnak diakóniai és börtönmissziói szolgálatokról, és persze az oktatás területe sem maradhatott ki. Ezért köszönet jár az országos iroda ott jelen lévő munkatársainak. Ezenkívül nagy örömmel számolunk be a balatonszárszói konferencia-központban zajló, az energiatakarékos működést célzó átalakításról-felújításról is. Az F3-mal jelzett sátorban – külön standon – a budapesti német nyelvű evangélikus gyülekezet képviselői is várják magyar színekben a ránk kíváncsiakat. S bár a lehetőségek piaca sajnos meglehetősen távol esik a nagyobb rendezvények helyszíneitől, mégis az a tapasztalatunk, hogy sokan keresik fel evangélikus standjainkat.

■ BODA ZSUZSA

FOTO: NAGY BENCE

Szombaton ebéddidőben „ülünk össze” egy kis beszélgetésre a Pitvaroson, Tótkomlóson és Szarvas környékén élő asszonyokkal. Szpisák Attila tótkomlósi lelkész vezetésével, egy nagy busszal jöttek a Kirchentagra. Az első nap iparkodtak minél több mindent megnézni – jártak a képtárban, és a Frauenkirchébe is sikerült bejutniuk –, mintha csak érezték volna, hogy másnap és harmadnap már kevesebb erejük lesz a városnak és a találkozó programjainak a felderítésére.

Egymás szavába vágva mesélik az élményeiket. Szó esik az apróbb ké-

nyelmetlenségekről (a harminc kilométernyire lévő Großenhainban alszanak matracokon...) és a teológushallgató unokáról, aki a szegedi ifivel ugyancsak itt van Drezdában (meg is hallgatták a fiatalok játékát csütörtök délután).

Nem beszélnek németül, így jobbra a zenei programokat választják. Élvezik, ha épp mellettük zenit rá egy fúvóegyüttes, vagy alkalmi koncertet ad valamelyik kórus. Behúzódnak az árnyékba, és velük éneklid-dúdolják az ismerős dallamokat.

FOTO: NAGY BENCE

– Egészen pontosan 816 fő regisztrált, legnagyobb részük a külügyi osztályon keresztül – ezáltal mi alkotjuk a legnagyobb létszámú külföldi csoportot.

Az idei Kirchentag helyszínéül azért is választották Drezda városát, mert a találkozó egyik központi témája Kelet-Közép-Európa. Valójában a központi rendezvény befogadta a kelet-közép-európai protestánsok – háromévente megrendezett – találkozóját. Ezen hat nemzet képviselői gyűlnek össze; a rendezvénynek 2005-ban Prága, 2008-ban pedig Pozsony adott otthont.

Szerettük volna, ha az idei „mini-Kirchentagon” egyházunk minél nagyobb létszámban képviselteti magát, ezért is tettünk közzé felhívást. Ebben olyan egyházi kórusok, klasszikus, fúvós- és könnyűzenei együttesek, valamint bábcsoportok, illetve bármilyen előadóművész-csoport jelentkezését vártuk, amelyeknek a „produkciói” a magyarul nem tudók számára is érthetőek, élvezhetőek. Nagy öröm számunkra, hogy hét fellépő csoport és Völgyessy Szomor Fanni személyében egy szólóénekes viszi jó hírünket a találkozó több helyszínén is.

– A Kirchentag összesen több mint kétezer rendezvényének előadói között

miniszterelnöke által adott fogadáson képviselte többedmagával hazánkat. De ne feledkezzünk meg a vasárnap záró istentiszteleten végzendő közbenjáróimádság-szolgálatáról sem; az

FOTO: NAGY BENCE

A Kirchentag történetében a Magyarországi Evangélikus Egyháznak először volt standja a lehetőségek piacán – felvételünk jobb szélén Kákay István országos irodaigazgató

HIRDETÉS

Hol tart az ökumené?

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ ez évi közgyűlését június 10-én, pénteken 14 és 18 óra között a Kálvin Kiadó tanácstermében (Budapest XI., Bocskai út 35.) tartja. Témaként a *Hol tart az ökumené?* kérdést választottuk, amelyet Isten igéjére figyelve testvéri közösségekben szeretnénk megbeszélni. A zoltáriró imádsága vezessen bennünket: „*Utaidat, Uram, ismertesd meg velem, ösvényeidre taníts meg engem!*”

HIRDETÉS

Megértették egymást...

A pünkösdi csoda során „a különféle nyelveken beszélő népek”, amelyek „minden nemzet között éltek”, megértették egymást (vö. ApCsel 2,4–5). Az Isten felséges dolgairól szóló üzenetet a Lélek hatására azóta mindenki értheti. Az Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK) következő zarándokútján, szeptember 7. és 15. között azt a helyet is felkeresük a Szentföld fővárosában, Jeruzsálemben, ahol a pünkösdi események résztvevői megteltek Szentlélekkel. A biztos szállást, teljes ellátást és minden kiadást magában foglaló látogatásról további felvilágosítást ad az ÖTK (1/466-4790) vagy *Gimesi Zsuzsa* szervező lelkész (70/508-7624).

HIRDETÉS

Meghívó

Deák téri evangélikus templomunk felszentelésének kétszázadik évfordulója alkalmából a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Egyházközség elnöksége és presbitériuma szeretettel hív és vár mindenkit közös jubileumi ünneplésre. Programok:

Június 11., szombat

- 17 óra: *Első kövek* – kiállítás megnyitó az Evangélikus Országos Múzeumban. Beszédet mond *Bibó István* művészettörténész.

Június 12., pünkösdi első napja

- 10 óra: *Ünnepi istentisztelet* – Igét hirdet *Gáncs Péter* elnök-püspök. A liturgiában részt vesz *Milan Krivda* püspök (Szlovákia) és *Karl Schiefermair* egyházfőtanácsos (Ausztria). Megszólal a templom régi, ma a szmrecsáni templom tornyában lévő harangja hangfelvételtől. Közreműködik a *Lutheránia* ének- és zenekar *Kamp Salamon* vezényletével, valamint az *Ozvena (Visszhang) budapesti szlovák ökumenikus kórus Pálmáiné Pápay Márta* vezetésével. Az istentiszteletet a Magyar Rádió élőben közvetíti.
- *Ünnepi közgyűlés* – Gondolatok az emléktáblákkal kapcsolatban: *Pálinkás József*, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Milan Krivda* püspök, *Karl Schiefermair* egyházfőtanácsos. Emléktáblák felavatása.
- 19 óra: A Bach-hét záróalkalma – Többek között felcsendül a kétszáz évvel ezelőtt, a templom felszentelésére írt kantáta részlete, melynek szövegét *Schedius Lajos*, zenéjét pedig *Spech János* szerezte.

Június 13., pünkösdi második napja

- 10 óra: *Ünnepi istentisztelet* – Az egykor a Pesti Egyházhoz tartozó gyülekezetek lelkészeinek szolgálatával, igét hirdet *Győri Gábor* esperes.
- Közös ebéd a parókia udvarán
- Könyvbemutató: *Oltalom a zivatarban* – *Gyülekezet a világvárossá fejlődő Budapesten*
- Személyes hangú tárlatvezetés a múzeumban

HIRDETÉS

A Szlovák Ajkú Evangélikus Egyházközség nevében tisztelettel és szeretettel meghívjuk június 12-én, pünkösdvasárnapra – a Deák téri evangélikus templom felszentelésének 200. évfordulója alkalmából szervezett ünnepség és táblaavatások után – a Luther-udvarba (1088 Budapest, Rákóczi út 57/a). 14 órától fogadás. 15 órától konferencia a Deák téren harminc évig szolgáló *Ján Kollár* tevékenységéről. Vendégünk lesz *Gáncs Péter*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke és *Milan Krivda* szlovák püspök. Előadóink: *dr. Kiss Szemán Róbert*, *Matús László*, *prof. dr. Gyivicsán Anna*. A prágai Ján Kollár Egyesületből és a budapesti szlovák gyülekezetből is lesznek vendégeink. A Szlovák Ajkú Evangélikus Egyházközség presbitériuma nevében:

Gulácsiné Fabulya Hilda lelkész, *Gregor Papuček* felügyelő

HIRDETÉS

„Istenünk, ha kiárasztod Lelkedet, élet támad!” (Zsolt 104,30)

Meghívó

Pünkösdi evangélikus fesztivál lesz a budavári evangélikus gyülekezetben június 11–13-án. Helyszín: Bécsi kapu téri templom és környéke (Budapest I., Táncsics Mihály utca). Program:

Június 11., szombat • 18 óra: pünkösdi ökumenikus vespera, zoltárénekes istentisztelet. Igét hirdet *Horváth Achilles* (OFM). Vezet *Ferenczi Ilona*.

Június 12., vasárnap, pünkösdi ünnepe • 9.00: Istentisztelet • 11.00: Tanérváró istentisztelet úrvacsoraosztással. Igét hirdet: *Balicza Iván*. • 13.00: Közös ebéd a gyülekezeti teremben 14.00-tól 19.30-ig *szabadtéri program a Táncsics Mihály utcában felállított színpadon* • 14.00: Néptáncbemutató • 15.00: Fúvószena – *Balicza testvérek* • 16.00: *Róka Szabolcs* interaktív meséje: *Mikor Krisztus Urunk Szent Péterrel a földön járt* • 17.00: Skótduda-bemutató – *Stephen Wilson* • 18.00: Szabadtéri evangélikus istentisztelet – igét hirdet *Bence Imre* • 18.30: A *Large Room* egyházi könnyűzenei együttes szolgálata • A színpadi programmal párhuzamosan: pünkösdi népszokásokkal kapcsolatos kézműves foglalkozás; játszóház; kávéház és beszélgetősarok; bemutatkozik a Gutman borpince (Kötcse) és az Agárdi Pálinkafőző; kirakodóvásár.

Június 13., pünkösdhétfő • Délelőtti istentiszteletek a szokott rendben • 18.00: Zenés áhítat – *Mozart: templomi szonáták és Haydn: Kleine Orgelmesse*. Közreműködik a budavári *Schütz kórus*. Vezényel *Bán István*.

Mindenkit nyitott szívvel várunk! A programokon való részvétel ingyenes! Adományokat köszönettel elfogadunk!

A fesztivál támogatói: Budapest I. Kerület Önkormányzata; Magyarországi Evangélikus Egyház; Budavári Evangélikus Gyülekezet Alapítvány.

Elérhetőségek: Budavári Evangélikus Egyházközség Lelkészi Hivatala, 1014 Budapest, Táncsics M. u. 28.; telefon: 1/356-9736; e-mail: budavar@lutheran.hu; web: <http://budavar.lutheran.hu>.

HIRDETÉS

Meghívó

Ezúton értesítjük, hogy az Evangélikus Külmisziói Egyesület *nyári konferenciáját* július 7. és 10. között rendezi a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.). A konferencia július 7., csütörtök 15 órától július 10., vasárnap 14 óráig tart. Téma: *Kik az én testvéreim...?*

A konferencián vendégszolgálatot vállalt *Gáncs Péter*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke; *Mwamba Sumaili*, a Kongói Evangélikus Egyház elnök-püspöke; *Vető István* evangélikus lelkész; *dr. Korányi András* egyetemi docens, evangélikus lelkész; *Lehel László*, a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat igazgató lelkésze; *dr. Birkás Antal* egyházi koordinációs referens; *Pintér Mihály* evangélikus lelkész; a római katolikus és a református egyház segélyszervezeteinek képviselői.

A felnőttprogramokkal párhuzamosan idén is megrendezük a külmisziói ifjúsági és gyermektábort július 3., vasárnaptól július 10., vasárnapig.

Részvételi díj: felnőttek részére július 7–10-ig: 10 000 Ft/fő; ifjúsági tábor július 3–10-ig: 20 000 Ft/fő. (A támogatásra szorulókat bátorítjuk, hogy jelentkezéskor jelezzék, ha hozzájárulást kérnek.)

Jelentkezési határidő: június 20.

Jelentkezés postai úton, telefonon vagy e-mailben: Evangélikus Külmisziói Egyesület, 1085 Budapest, Üllői út 24., *Szirmai Zoltánné* szervező titkár: 20/620-2789 vagy 20/824-2790; e-mail: margit.szirmai@lutheran.hu.

HIRDETÉS

A Női Missziói Szolgálat idén is meghirdeti nyári konferenciáját egyedülálló szülőknél és gyermekeiknél. Az alkalom témája:

Szeretben szolgálatok!

Időpont: július 17–24. Helyszín: Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ, Révfülöp. Részvételi díj: 22 000 Ft.

Jelentkezni június 20-ig lehet a következő elérhetőségen: *B. Pintér Márta*, 1085 Budapest, Üllői út 24., marta.pinter@lutheran.hu, 20/824-2791.

HIRDETÉS

Meghívó férfikonferenciára

Kedves Férfitestvérek! Szeretettel hívunk mindenkit a *IV. férfikonferenciára!* Helyszín: Szombathely, az evangélikus gyülekezet díszterme. Időpont: augusztus 26–28., péntek délutántól vasárnap délig. (A konferencia ideje alatt, augusztus 27-én lesz a Savaria fesztivál, látványos legionáriusfelvonulással.)

Előadók: *Werner Lauterbach*, a bajor férfimisszió vezetője; *Nánai László* táborigazgató lelkész; *Szeverényi János* országos missziói lelkész; *dr. Wirth Zsuzsanna* történész.

Elhelyezés kollégiumi szobákban. A konferencia lebonyolításában a szombathelyi gyülekezet férfiköre működik közre.

Részvételi díj teljes ellátással: 6500 Ft. (Szükség esetén támogatást tudunk adni.)

Jelentkezési határidő azok számára, akik szállást is kérnek: június 15. Jelentkezni lehet *Kohary Ferenc* férfimissziói referensnél (e-mail: kohary@internet.hu, telefon: 96/360-013, mobil: 20/824-7122) vagy *Tóth Sándor* férfikörvezetőnél (mobil: 30/846-9579).

HIRDETÉS

**NEHÉZSÉGET OKOZ A VÁSÁRLÁS?
NEM LÁTJA A TERMÉKEK ÁRÁT?**

ÓVJA ÉLESZÁRÓKÁT!

Próbálja ki az Ocuvite® LUTEIN forte étrend-kiegészítőt

6 db Ocuvite bónuszmatrica összegyűjtése után egy teljes doboz Ocuvite ajándék - részletek a termék dobozán.

PÜNKÖSD MÁSODIK NAPJA – ZSOLT 51,12–15

Mélységből magasságba

Istennek három egymással egyenrangú, nagy teremtő cselekedetét ismerjük – mondja Luther: megteremtette a világot, feltámasztotta a halálból Jézust, és teremti a hitet bennem is. A három teremtő aktus az *Apostoli hitvallás* három hitágazatában megvallozott három isteni munkának felel meg, s közülük a harmadik az, amit a Szentlélek Isten művének tulajdonítunk. A három teremtő cselekedet szervesen összetartozik.

Teremti bennem a hitet: ez azt jelenti, hogy belső meggyőződésemmé, életem alapjává teszi annak ismeretét, hogy a világ eleve Isten szeretetéből jött létre, és annak tudását is, hogy Isten Jézus Krisztus küldetése, halála és feltámasztása által helyreállította azt a szeretetet, amelyet a határokat nem ismerő kívánság, a bizalmatlanság, a félelem és az erőszak meggingatott. Mindez tehát belső meggyőződésemmé lesz, először értelmekkel felfogott ismeret, majd az egész életemet átfogó élmény, amelyet igénk ezekkel a kifejezésekkel ragad meg: tiszta szív, erős lélek, vidámság és készségesség.

Az 51. zoltár kézzelfoghatóan és átélhetően mutatja meg nekünk, hogy milyen mélységbe ereszkedik le hozzánk Isten, hogy tiszta szívet teremtsen bennünk, és a magasba emeljen. „Dávid zoltára abból az időből, mikor nála járt Nátán próféta, mert bement Dávid Betsabéhoz” – olvassuk a bevezetésben. Jól ismerjük a szívszorító történetet, amelyet a krónikás példamutató nyíltsággal jegyez fel.

Dávid király zuhanása azzal kezdődik, amivel talán minden emberi bűn: megkívánja a másét, és a kívánságán nem tud uralkodni. Az „olyanok lesztek, mint Isten” ősi kísértése nála abban a formában jelentkezik, hogy közelebb érezheti magát Istenhez, minden hatalom forrásához, ha a magáévá teszi a másik feleségét, Betsabét. A beteljesült kívánság viszont olyan következménnyel jár, amelyet Dávid nem tud ellenőrzése alatt tartani, tette egyre gonoszabb lépésekre kényszeríti: gyilkosságra bujtja fel hadvezérét, Jóábot, és megöleti vitéz katonáját, Úriást.

A bűn romboló hatalmát leginkább az mutatja meg, hogy Úriás halála után Dávid nyugodtan aludt. Mélyen aludt. De nem az igazak egészséges, pihentető álmát aludta –

AZ ÜNNEP IGÉJE

amelyre ezt a szép kifejezést használni szoktuk –, hanem olyan mélyen aludt, olyan mélyre sülyedt, hogy már nem volt képes felfogni sem, hogy kicsoda ő, és mit tett. Határt nem ismerő kívánsága hálót szőtt köré, a háló eltompította, elzsongította, elaltatta a lelkiismeretét. És talán soha nem ébredt volna fel ebből a bódító álomból, ha Nátán prófétán keresztül nem ébreszti fel Isten teremtő szava.

A teremtő szó először nem volt más, mint egy koppanóan rövid, tárgyilagos szembesítés: „Te vagy az ember!” Dávid nem tudott hátrálni előle, sem kitérni jobbra vagy balra, végül ki kellett mondania, amit már a zoltárban olvasunk: „...azt tettem, amit rossznak látsz.” Nem tudjuk, hogy a teremtő szó meghallása és az őszinte válasz kimondása között mennyi idő telt el. Nem lehetünk biztosak benne, hogy Dávid azonnal válaszolt, az is lehet, hogy hosszú idő telt el, míg kimondódott a válasz. De ha csak néhány percet várt, az a néhány perc is csak a végtelenség léptékével mérhető, hiszen Dávid hallgatása azt a végtelen távolságot jelezte, amely Isten hűsége és az ő hűtlensége között feszült. Ezt a távolságot győzte le benne végül Isten teremtő szava, amely megnyitotta számára a mélységből felfelé vezető utat.

Az 51. zoltár, Dávid bűnbánó imádsága arról tanúskodik, hogy ennek a fölfelé vezető útnak nemcsak a kezdetén szorulunk rá a Szentlélek Isten szívünkben újat teremtő segítségére, hanem az út során újra meg újra szükségünk lehet a Lélek támogatására. Hiszen nemcsak az értelmünkkel kell felfognunk, hogy mit tettünk, és nemcsak a szánkkal kell megvallanunk, hogy hűtlenek voltunk, hanem az ismeretnek élménnyé kell válnia, és szívünkben-lelkünkben szervesülnie kell.

„Tiszta szívet teremts bennem, Istenem, és az erős lelket újítsd meg bennem!” Tiszta szívet és erős lelket, amelybe kitörölhetetlenül beleégett annak az emléke, hogy a határait

nem ismerő kívánság milyen súlyos következménnyel járhat, amely ezért nem hisz többé naiv módon az eredendő, magától értetődő ártatlanságban. Tiszta szívet és erős lelket, amely arra is emlékszik, hogy a teremtő szó át tudta törni a tagadás vázskörét, szét tudta szaggatni a kívánság hálóját, és fel tudott ébreszteni a bűn mély álmából. Tiszta szívet és erős lelket, amely egyre inkább rá tud hangolódni a teremtő és megváltó isteni szeretet valóságára, és egyre inkább képes részt venni, részélni a Teremtő és a Megváltó örömeiből, sőt vidámságából.

„Vidámíts meg újra szabadításoddal, támogass, hogy lelkem készséges legyen” – a szabadítás tapasztalatának élményszerű, sőt – ne féljünk ettől a szótól – szokásszerű elmélyítését kéri a zoltáríró. Mindaz, amit a teremtő szó elvégzett bennem, vájon a véremmé, ivódjon bele zsigereimbe, idegeimbe, legyen életem része, meghatározó dimenziója!

Legyen a szabadítás annyira az enyém, hogy én magam is továbbadhassam azoknak, akik hozzám hasonlóan rászorulnak a teremtő ígére: „...taníthassam utaidra a hűtlenedet, és a vétkesek megtérjenek hozzád.” De míg másokat tanítok – szívvel és lélekkel –, sose felejtssem el, hogy engem honnan, miből emelt ki Isten teremtő cselekedete.

Pünkösöd második ünnepnapján arra is figyelhetünk, hogy Jézus, akinek a szavaiban több zoltár üzenete is megjelent, talán erre a zoltárra is gondolt, amikor – János evangélista szerint – megígérte tanítványainak a „másik Pártfogót”, az igazság Lelkét. Ez a Pártfogó, akiért már Dávid is könyörgött, Jézus ígérete szerint megtanít bennünket mindenre, és eszünkbe juttat mindent, amit Jézus mondott az övéinek. Ezt a Pártfogót nem mindenki látja, és nem mindenki ismeri, „ti azonban – ígéri tanítványainak Jézus – ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz” (Jn 14,17).

■ CSEPREGI ANDRÁS

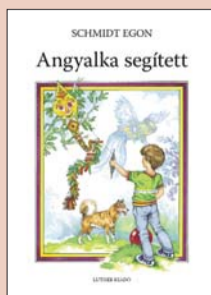
Imádkozzunk! Szentlélek Isten! Szólíts meg, ébressz fel, tisztíts meg, emelj fel szereteted világába, ajándékozz meg vidámsággal, lakjál közöttünk és bennünk most és örökké! Amen.

A hónap könyvnyereménye

Kedves Vásárlóink! Azok között, akik júniusban (1-jétől 31-éig) vásárolnak a Luther Kiadó könyvesboltjában, vagy ebben az időszakban küldik el megrendelésüket kiadónkhoz, kisorsoljuk az alábbi két könyvet:

Angyalka segített

Schmidt Egon mesekönyve Budai Tibor illusztrációival Schmidt Egon Kossuth-díjas író óvodás és kiskisiskolás korú gyerekeknek szóló, bájos mesekönyve, az *Angyalka segített* egy angyalka hat napját veszi sorra az emberek között. S hogy miért kellett a földre jönnie? Elárulhatjuk, hogy büntetésül! De hogy mivel szolgált rá erre, és milyen kalandokba keveredett a halandók között,

az maradjon titok – legalábbis a könyv elolvasásáig! 43 oldal, 180x247 mm, keménytáblás, ISBN 978-963-9979-34-5, 2011

Bibliai kifestő

Révészné Tóth Erzsébet (szerk.) Ószövetségi történetek: Teremtéstörténet; Az özönvíz története; A bábéli torony; Dávid és Góliát; Dániel története; Sámuel története; Jónás története; Mózes története

Újszövetségi történetek: Krisztus születése; Jézus imádkozni tanít; Jézus és a gyerekek; A kenyércsoda; Zákéus története; A jó pásztor története; A vak Bartimeus története; Jairus lánya; A feltámadás; A magvető példázata

József története; József, a kedvenc; József

álmai; Józsefet eladják testvérei; József Egyiptomban börtönbe kerül; József álmokat fejt meg a börtönben; József megfejti a fáraó álmát; József testvérei Egyiptomban; Újra Egyiptomban – Benjámin, kibékülés

35 oldal, 295x210 mm, irkafűzött, ISBN 978-963-9979-31-4, 2011

A nyertes nevét az *Evangelikus Élet* július 10-ei számában közöljük.

A májusi hónap könyvnyereményének sorsolásán Fodor Zoltán budapesti vásárlónknak kedvezett a szerencse. Gratulálunk!

■ LUTHER KIADÓ

Cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 20/824-5518. Könyvesbolt: 1/411-0385. Fax: 1/486-1229. E-mail: kiado@lutheran.hu. Honlap: www.lutherkiado.hu.

Attól függ, honnan nézzük!

Pestre kellett mennem, s mivel az idő szűkre volt szabva, a gyorsabbnak vélt útvonalat választottam. Baleset miatt azonban az egyik sáv le volt zárva az autópályán, így a két Mo-s csomópont közötti szakaszt úgy fél óra alatt sikerült csak megtennem. Mene-külni se lehetett semerre, így bosszúsan és tehetetlenül araszoltam a tömött sorban.

Közben rápillantottam az út menti sebességkorlátozó táblára. Mit nem adnék, ha arra kellene most figyelniem, nehogy száznál többel haladjak! A máskor kellemetlennek tűnő korlátozás vágyálomnak tűnt. Hát igen, nézőpont kérdése.

Az élet sokszor produkál hasonlókat. Bosszankodom valami miatt, mert úgy érzem, korlátoz a kiteljesedésben, az előrehaladásban, de aztán valami miatt átértékelődnek a dolgok. Jön egy nehézség, betegség, próbatétel vagy veszteség, amely alapvető változást hoz, és nekem igazodnom kell az új helyzethez. Most talán örülnék a korábban óriásinak látszó problémáknak, de már mások a lehetőségeim.

Azt hiszem, ez az autópályás élmény segít abban, hogy jobban meg tudjam becsülni azokat a korlátokat, amelyeket Isten helyezett el az életutamon.

■ HULEJ ENIKŐ

HETI ÚTRAVALÓ

„Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkemmel!” – mondja a Seregek Ura.” (Zak 4,6)

Pünkösöd hetében az *Útmutató* reggeli s heti igéi a cselekvő Szentháromság Úristen dicsőségét hirdetik. Isten ad Szentlelket ajándékkul; és az Atya-Fiú Lelke Krisztusban való hitet teremti! „Én a lelkemet adom belétek – ezt mondja az Úr –, s azt cselekszem, hogy az én törvényeimet megőrizzék és betöltsék.” (Ez 36,27; LK) „Ez az a nap, mit az Úr szerzett nekünk.” (GyLK 751) „Maga a Lélek tesz bizonyosságot a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk.” (Róm 8,16; LK) Az Úr Jézus megígérte a Vigasztalót: „A Pártfogó pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld az Atya, ő tanít majd titeket mindenre, és esztekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek.” (Jn 14,26) És hűsvét után ötven nappal Jeruzsálemben „hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt (...) Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétoszlottak, és leszálltak mindegyikükre.” (ApCsel 2,2,3) Dr. Luther Márton szerint „Istenségére nézve a Szentlélek az Atyától és a Fiútól elválaszthatatlan isteni lényeg. A mi számunkra azonban Vigasztaló a neve; mert hiszen arról biztosít, hogy bűneink meg vannak bocsátva, a halál meghalt, az ég megnyílt, s Isten ránk mosolyog.” Jézus kérdése örök érvényű: „Hát ti kinek mondotok engem?” Péter vallástétele minden christianusé: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” Ő megígérte: „Te Péter vagy, és én ezen a kősziklán építem fel egyházamat.” (Mt 16,15–18) Gyülekezetében „a kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz. (...) Megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele.” (1Kor 12,4,7) Az első pünkösöd óta tart a missziói parancs (lásd Mk 16,15) beteljesülése (lásd ApCsel 1,8). Így kezdődött: Jeruzsálemben az első gyülekezet egy szívvel imádkozott. „Amint könyörögtek, megendült az a hely, ahol együtt voltak, megtelek mindnyáján Szentlélekkel, és bátran hirdették az Isten ígét.” (ApCsel 4,31) Fülöp Krisztust hirdette Samáriában. Péter és János is oda ment; „imádkoztak értük”; és „rájuk tették a kezüket, és részesültek a Szentlélek ajándékában” (ApCsel 8,15,17). Péter Cézareában, a pogány Kornéliusz házában bizonyosságot tett az élő Úrról. „Amikor pedig elkezdtem beszélni, leszállt rájuk a Szentlélek, ahogyan ránk is leszállt kezdetben.” Imádták Istent, és ezt mondták: „Akkor tehát a pogányoknak is megadta Isten a megtérést az életre.” (ApCsel 11,15,18) Barnabás és Pál egy évig „dolgoztak együtt a gyülekezetben, és igen nagy sokaságot tanítottak. (...) A tanítványokat pedig Antióchiában nevezték először keresztényeknek.” (ApCsel 11,26) Korinthusban Pál „bizonyosságot tett a zsidók előtt, hogy Jézus a Krisztus.” De elutasították, ezért úgy döntött: „Mostantól fogva a pogányokhoz megyek.” (ApCsel 18,5,6) Ma is: „Ó, de hány lélek bolyong messze szórva, / Mennyi pogány vár még a hívó szóra / – Gyűjtsd össze népedet, Szentlélek Isten!” (ÉÉ 245,3)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Felhívás

Az egyházzenei bizottság az oktatási osztállyal közösen egyházzenei konferenciát szervez szeptember 15–17-ig Gyenesdiáson. Várjuk az egyházi iskoláinkban ének-zenét tanító kollégák és a gyülekezeti énekkarok kar-nagyainak jelentkezését július 15-ig. Kérjük, hogy a részletes programot és az ismertetőt tekintsek meg az egyhazzene.lutheran.hu honlapon.

Az egyházzenei bizottság

HALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy dr. Pósfay Miklós, az OTP volt igazgatója, az Állami Bankfelügyelet nyugalmazott főtanácsosa, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium igazgatótanácsának volt elnöke május 13-án, életének 81. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása június 17-én, pénteken 13 órakor lesz a Deák téri evangélikus templomban.

Gyászolják: felesége, négy gyermeke, kilenc unokája, menyei, vejei, bátyja, dr. Pósfay György és családja, rokonai, barátai, volt munkatársai, és akik ismerték és szerették.

Emléke szívünkben örökké élni fog.

A gyászoló család

Szeretett halottunk kívánsága szerint kérjük, hogy a megemlékezés virágaira szánt összeget fordítsák jótékony célra, illetve kegyeletüket egy szál virággal róják le.

PALACKPOSTA

Szívben megnyíló üzenet

Hiszek a palackpostában. Egyik legfontosabb olvasmányom is palackpostaként jutott el hozzám. Persze nem szó szerint, hogy valaki üvegbe zárta volna az üzenetet, bedobta volna a Dunába a Margit hídról, én pedig kihalásztam volna a soroksári révnél, de majdnem így. Az üzenetet egy kis szobában mondta magnetofonra egy elszigetelt, bőrtönviselt gondolkodó valamikor 1972-ben. Akkor reménye sem volt arra, hogy gondolatai nyomtatásban megjelenhetnek, mégis fontosnak tartotta, hogy nyugodtan, összefüggően, szemléletesen, időnként kifejezetten ízes mondatokkal számot adjon arról, hogy mit gondol Krisztusról és az emberi közösség lehetőségeiről. Hét év múlva meghalt, újabb hét év múlva pedig Budapest utcáin árulták tanulmányainak kötetét, benne a palackba zárt üzenettel. Ez *Bibó István* összefoglaló esszéje, *Az európai társadalomfejlődés értelme*.

Jézus is hitt a palackpostában. Elfogatása előtt elbúcsúzott tanítványaitól, felkészítette őket arra, hogy testi valóságában nem marad velük. Nem fogják hallani ismerős hangját, nem fogják látni bátorító tekintetét. De azt is megígérte nekik, hogy az ő mennyei Atyja elküldi majd hozzájuk a Szentlelket. A Pártfogó, ahogy a búcsúzáskor Jézus a Szentlelket nevezi, eszközbe fog majd juttatni mindent, sőt részletesen meg fogja tanítani őket mindarra, amit Jézus mondott nekik. Türelemesen gyakorolni fogja velük a szeretet életformáját, egészen addig, míg a szívükbe és idegeikbe nem vésődnek a Jézustól hallott szavak. A Pártfogót a világ nem fogja felismerni, „*ti azonban ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz*” (Jn 14,17).

Pünkösöd óta tehát Jézus követői – közöttük ti is és én is – palackposta címzettjeinek tudhatják magukat. A feladó Jézus, tartalma az evangélium, megértéséhez és befogadásához pedig közvetlenül a szívünkben, a Jézus-követők közösségében lakó Pártfogótól kapunk

segítséget. A palack hosszú utat tett meg, míg célhoz ért, elúszott a tagadás zátonyai és az árulás szirtjei mellett, keresztülbúcsúzott a feledés végtelennek tűnő tengerén is, végül megérkezett hozzánk. S ha kifogtuk, és végül kézbe foghatjuk, nyissuk ki bátran: azt az üzenetet találjuk benne, amelyet a szívünkben lakó Lélek segít megérteni.

A Pártfogó megeleveníti számunkra a Biblia betűit. Vezeti tekintetünket, hogy rátaláljunk a számunkra legfontosabb mondatokra: azokra, amelyek éppen minket szólítanak meg, és éppen minket bátorítanak a szeretetre. És ha rátaláltunk Jézus hozzánk szóló üzenetére, a Lélek mellettünk áll, hogy meg is maradhassunk benne, mint szőlővesszők a szőlőtőn.

■ CSEPREGI ANDRÁS

Névjegy:

Csepregi András

1962-ben születtem, a sárszentlőrinci lelkészcsalád nyolcadik gyermekeként nőttem fel. Érettségi után katonáskodtam, felavatott

lelkészként Györkönyben és Kelenföldön szolgáltam. Tanultam még Genfben és az angliai Durhamben is, doktori disszertációmban *Bibó István* és *Dietrich Bonhoeffer* szabadságfogalmát hasonlítottam össze. Hét éven át az Evangélikus Hittudományi Egyetem nyíregyházi kihelyezett hittanárképző tagozatát, majd négy éven át az Oktatási és Kulturális Minisztérium egyházi kapcsolatokért felelős titkárságát vezettem. Ma a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium lelkésze vagyok. Feleségem, *Márta* teológiát tanít, fiaink éppen érettségiznek, lányunk pedig leendő kisgimnazista.

OSZTOZÓ

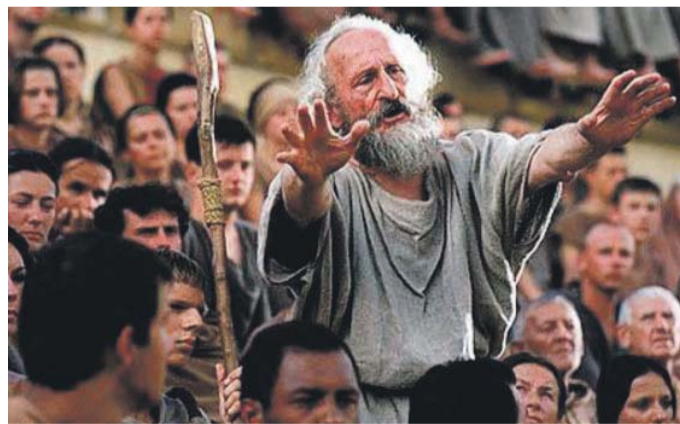
Szólj és hallgass nyelveken!

Tagadhatatlanul az első pünkösöd az *Újszövetség* egyik legizgalmasabb napja: lángnyelvek, szél, nyelveken szólás és részegnek hitt apostolok...

Ha te is szeretnél részesülni a pünkösöd csodájából, édes bor helyett válaszd a Deák téri bibliafelolvasást. Pünkösödhét-főn déli 12 óra 30 perctől gimnazisták, egyetemisták, valamint ismert közéleti szereplők (sportolók, művészek és politikusok) olvasnak részleteket a Szentírásból. Ráadásul – a magyar uniós elnökség és pünkösöd apropóján – ezúttal több nyelven is. Az ökumenikus program a főváros szívében a tervek szerint este 6-ig várja az érdeklődőket. „Akciónkkal szeretnénk tudatosítani az emberekben, hogy a Lélek ma is képes megszólítani, akit csak akar, és amikor csak akarja – akár a Deák téren, séta közben is. Ehhez nem kell más, csupán olvasni vagy éppen felolvasni Isten igéjét” – invitálnak a szervezők.

Ha pedig a nyelvekről volt szó, érdemes rákeresni a YouTube-on a „*Caeli Deus sanctissime*” latin szókapcsolatra. Pillanatok alatt a magyar alternatív könyvzene egyik, már-már legendás alakjával, *Lovasi Andrással*, valamint *Heidl Györggyel* találkozhatasz. Ezúttal azonban nem Emeséről meg az ő buszáról vagy éppen

a gangon lezajlott borozásról dalol, hanem az Atyáról, Fiúról és Szentlélekről. A tavaly felozott *Kispál és a Borz*, valamint a *Kiscsillag* együttes frontembere a Duna Tv 2008-as felvételén latin nyelvű himnusz énekel a miskolci evangélikus templomában. „Üzd el a szívek éjjelet, mosd le a lélek szennyesét, / Vedd le a vétek kötelét s a bűntudat malomkövét. / Engedd meg ezt, kegyes Atya, s Atyának mása, egy Fia, / S te Szentlélek, Vigasztaló, mindörökkön uralkodó” – zárul a középkori szöveg.

Jelenet a *Quo vadis* 2001-es megfilmesítéséből

Biztosan gondolkoztál már azon, hogy mi történhetett az első pünkösöd után. Ezt a kort dolgozta fel klasszikusnak számító regényében *Henryk Sienkiewicz* lengyel író. A *Quo vadis* nemcsak a világirodalom

egyik legszebb szerelmes története, hanem szinte átélhető leírása az őskeresztények életének. Miközben folyamatosan el kell szenvedniük *Néro* császár kereszténybarátnak cseppet sem nevezhető politikáját, kitartanak Isten ígéje mellett. Az eseményekbe akkor csöppenünk bele, amikor egy *Néro*hoz hű patricius belszeret a kereszténnyé lett *Lygiába*. Főhősünk nemcsak szerelméért, hanem hitéért is harcol. Mindeközben találkozhatunk *Péter* apostollal is, aki tanításával erősíti az üldö-

zött híveket. Ne ijesszen el a regény terjedelme! Ha kinyitod a könyvet, nem fogod tudni letenni. Nyáron pedig úgyis az egyik legjobb időtöltés az olvasás.

■ JENŐ

Képeslapok Drezdából

► Bár már jócskán benne jár a korban – 1949-ben rendezték meg először –, mégis friss, fiatalos lelkület és lendület jellemzi a Kirchentagot. Ebben bizonyára közrejátszik az is, hogy résztvevőinek jelentős része a fiatalabb korosztályból kerül ki. Drezdában például majdnem minden második látogató még innen volt a harmincon, és a német evangélikus egyház különféle ifjúsági csoportjai is szép számban képviseltették magukat. Az előző oldalon több beszámolót is olvashattok a 33. német evangélikus egyházi napokról, itt most néhány magyar résztvevőt szólaltatunk meg. Ha pedig igazán meg akarjátok tapasztalni, mi(lyen) is a Kirchentag, már most jegyezzétek fel magatoknak: két év múlva irány Hamburg!

Generációkon átívelő feladat az önkénteseké. A tizenkét-tizenhárom éves kiscserkészektől a fiatalos lelkületű nagymamáig és nagypapáig mindenféle korosztály képviselőivel találkozhattunk a *Helfer/in* feliratú pótlót és/vagy kendőt viselők között. „Papíron” négyezer-kilencszázhuszonkét önkéntes működött közre a Kirchentag lebonyolításában. Magyarországról hivatalosan egyetlen segítőt regisztráltak.

– Elsősorban a közép- és kelet-európai találkozónak otthont adó Háromkirályok-templomba (Dreikönigskirche) osztottak be, de időnként a külföldről érkező vendégeket kiszolgáló nemzetközi központba is át kell mennem – mondja a németül és angolul is jól beszélő *Sándor Bernadett*. – Két műszakban dolgozunk: délelőtt kilenctől délután háromig, illetve délután háromtól este nyolcig. Szükség esetén persze ezen kívül is szívesen a résztvevők rendelkezésére állunk. Kísérjük a vendégeket, útbaigazítást adunk, információt nyújtunk, kérésre tolmácsolunk. A mi

alábbis éjszakánként. A 95-ös számú általános iskolában körülbelül százötven magyart szállásoltak el, közöttük a pápai református gimnázium 11/b osztályát.

– Az egyik német szakos kollégámtól hallottam a Kirchentagról. Bár iskolánk-

A kőszegi Echo Drezdában is jól visszhangozta az Összhangot

ban hagyomány, hogy a tizenegyedik évfolyamos diákokat Erdélybe vagy a Felvidékre visszük osztálykirándulásra, mi most mégis úgy döntöttünk, csatlakozunk az általa szervezett csoporthoz – mondja *Kovács Klára* osztályfőnök, hozzátéve: kísérő tanárként velük lévő kollégája már el is határoz-

– Nagyon gazdag a választék, legyen szó akár a különböző témákat körbejáró kerekasztal- és fórumbeszélgetésekről, akár a zenei programokról. Nincsenek tabutémák, és a különféle stílusok is jól megférnek egymás mellett. Tetszik a találkozó nemzetközisége is. A gyerekek is sok ismeretséget kötöttek már – például a pécsi refisekkel is itt ismerkedtek össze.

***

Ha versenyt hirdettek volna a magyar résztvevők között, hogy kik jöttek a legmesszebből, jó eséllyel a nyírtelekiek nyertek volna. A Filadelfia evangélikus gyülekezetből összesen tizenhatan érkeztek Drezdába, gyerekek és felnőttek egyaránt.

Bármilyen egyházi programra megy *Györfi Mihály*

lelkész, lehetőség szerint hívés viz magával cigány származású gyülekezeti tagokat is. Nem tett másként most sem. Egyikük, *Barnabás* először húzódozott – nem kedveli a hosszú utazásokat –, végül felesége unszolására igent mondott a lehetőségre.

– Az, hogy nem beszélünk németül, nagyon megnehezítette a dolgunkat. Ma délelőtt sikerült megkérnünk egy önkéntest, hogy fordítson nekünk a bibliatanulmányon, így végre értettük, miről volt szó. És voltunk egy olyan előadón is, ahol fülhallgatón keresztül magyarul követhettük a beszélgetést.

Voltunk a *Gipsy.cz* elnevezésű cseh zenekar koncertjén is, az nagyon „bejött”. Csak az volt a baj, hogy nem keresztény énekek énekeltek. Hiányolom az evangéliumot a programokról; érezni, hogy nem mindegyik szól az Úr Jézus Krisztusról...

A legjobban a péntek este tetszett. *Fabiny Tamás* püspök kétnyelvű igehirdetése átütő volt. A gyülekezet is nagyon kedvesen fogadott bennün-

Hit, remény, szeretet – krétarajzperformansz

feladatunk az is, hogy betartsuk a biztonsági előírásokat. Nagyon kell figyelni arra, hogy ne legyenek túltöltve a termek. Ha egy helyszín eléri a kilencvenszázalékos telítettséget, nem engedhetünk be több embert...

A húszas éveiben járó lány az önkéntes munka mellett kevés programra jut el, ha mégis van egy kis szabad ideje, akkor többnyire a magyar érdekltségű programok közül választ. A Deák téri lelkészét is soraiban tud *Korál-szigetnek* (korábban *Credo*) és a *Szélrózsa Bandnek* a koncertjét semmiképpen sem szeretne volna kihagyni.

***

Drezda valamennyi iskolájában tanítási szünetet hirdettek június első napjaiban a Kirchentag idejére. A nebulók helyett a német evangélikus egyházi napok résztvevőivel teltek meg a tantermek, leg-

ta, hogy két év múlva ő is elviszi az osztályát a Kirchentagra. A nap egy részét városnézéssel töltik. Mikor beszélgettünk, már „kipipálták” a Zwinger termeit, és a belváros leg-több templomát is megcsodálták. Minden napra választanak

A Kirchentag-sálakat is az önkéntesek árulták

valamilyen egyházi programot is; péntek este például a magyar–német kétnyelvű református istentiszteleten vettem részt. Estéknél pedig koncertre járnak.

ket, élő közösség lehet. Még nem volt részem ilyen úrvacsorában. Nagyon tetszett, hogy én adhattam át a lelkésznek a kenyeret és a bort.

■ VITÁLIS JUDIT

Válasz egy Bonyhádon kapott kérdésre

Kedves Testvérem!

Feltettél nekem egy kérdést még Bonyhádon, a Déli Egyházkerület missziói napján. Azt mondtad, örülsz, hogy van munkád, ám sajnos lélekölő környezetben dolgozol, trágárul beszélő, panaszkodó, folytonosan kritizáló munkatársak között. Rendszeres, otthoni, reggelenkénti lelki töltézésed az ő társaságukban már délre felemésztdődik. Azt kérdezted, mi a javaslatom, mit tégy.

Szavaid a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumnak abban a zsűfőláig tömött termében hangzottak el, amelynek ajtajára ez volt kiírva: „Beszélgetés Döbrentey Ildikóval – Moderátor: R. Lengyel Anna”. A délutáni csoportfoglalkozások órájában voltunk. A gimnázium érdeklődők-

A délelőtti felemelő program, *Ara-di György* missziói lelkésznek és tette kész szervezői csapatának köszönhetően, valóságos lelki fürdőben részesített bennünket. Téged is, engem is, Testvérem! A *Kiskőrösi evangélikus fúvószenekar* Isten dicsőségére zengett az Atlétikai Centrumban. *Gáncs Péter* püspök házizagadánk egyszerre volt lelkünket-szellemünket megérintő lelkész, fáradhatatlan, szellemes konferanszié és gondos apa, akinek mindenre és mindenki-re jutott figyelme. *Szabóné Mátrai Marianna* püspökhelyettes prédikációjában képzeletbeli koronát ajándékozott nekünk, hogy királyfiként és királylányként Krisztushoz méltó, szabad gyermekeként élhessünk. Emelkedett lélekkel hallgattuk

örömmel érkezünk a délutáni csoportfoglalkozásra. Még meg is tapsoltatok bennünket, amikor beléptünk a terembe Annával. Jó hangulatú beszélgetés kezdődött, amelyben több kérdés is elhangzott azon a délutánon. Köztük a Te nehéz kérdésed, Testvérem.

Néhány éve talán még azt válaszoltam volna neked: feltétlenül változtass munkahelyet. Ma azonban nem ez a helyes válasz, beszéltem tehát a feladatról, amelyet nem tetsző környezetben bíz ránk Isten. Beszéltem a jelekről, amelyekkel bátorít bennünket. Miközben beszéltem, végig éreztem, hogy van még valami fontos, amit el kellene mondanom. De hogy mi az a fontos, az csak éjszaka jutott eszembe, amikor egyik oldalról a másikra fordultam. Jártál már Te is így, Testvérem? Íme a válaszomnak az a fele, amelyet még el szeretnék mondani neked.

Áldott emlékü apósom, *dr. Levente István*, akit a fél ország „presbiter Pista bácsiként” ismert, politikai okok miatt börtönviselt ember volt. Ő mondta egyszer a férjemenek: „Jegyezd meg, fiam, minden börtönben akad egy *emberséges börtönőr*.”

Megrázó szavak, amelyek reményt és vigaszt rejtenek magukban. S az élet igazolta számomra e szavak igazát. Akár mint egy országúti baleset szenvedő alanya, akár mint egy újszülött ügyetlen, gyermeke táplálására képtelen, kétségbeesett édesanyja, akár mint egy műtőajtó előtt várakozó, szorongó asszony – mindig azt tapasztaltam, hogy minden helyzetben akad *egy ember*, akire számíthatok, aki képes arra, hogy segítsen nekem. Egy ember, akinek nemcsak a saját élete fontos, hanem még az enyém is.

Kedves Testvérem, kell, hogy legyen *egy ember* ott a Te munkahelyeden is! Egy ember, aki megérti a pillantásodat, akivel szót válthatsz, aki melléd áll. Egy ember, aki talán nem evangélikus, talán nem is hívő, ám őrizi az emberségét. Egy ember, akit eddig talán észre sem vettél.

Ha tehát azt kérdezed tőlem, mit tégy munkahelyed lélekölő közegében, azt válaszolom neked: nyisd ki jobban a szemed s a szíved, és vedd észre azt az *egy embert*, akire számíthatsz, aki a szövetségese lehet. Talán egyszer még a hit királyi koronáját is átnyújthatod neki, Bonyhád szellemében. Szívvel kívánom, hogy így legyen!

■ DÖBRENTEY ILDIKÓ

Jöjj, égi szent láng!

■ RIBÁR JÁNOS

Az újszövetségi Szentírás ötödik könyve az *Apostolok cselekedetei*. De kik voltak az apostolok? Jézus tizenkét tanítványát – egyikük brutálisan kivonta magát az eseményekből – nevezzük így, akik ugyanolyan emberek voltak, mint mi.

Simon Péter. Ő szólal meg a tanítványok közül a legtöbbször, hol jól, hol rosszul. Halászmunka. A Galileai-tenger (tónak sem nagy) víztükrén éjente vetette ki a hálóját, mert napal nem volt érdemes. Halászni pedig kellett, elő kellett teremteni a mindennapi kenyeret, a családban sok volt az éhes száj. S egyszer csak ott egy furcsa ember a víz partján. Péter sem érti egészen, de a tanítványa lesz. Mélységesen mély titok, hogy mi történt a szívében, amikor követni kezdte Jézust. Nem, ezt józan észsel nem lehet megérteni.

András testvére Péternek. Halász. Szavát se halljuk, de jelen van. Mi ment végbe benne, hogy elindult Jézus követni? Meg tudná ezt valaki magyarázni? A szótalan András Jézus követője lesz. Talán Péter miatt? Aligha, szakíthattak volna. De nincs benne Jézus bizalmi belső körében. Nem, ezt józan észsel nem lehet megérteni.

János, a szeretett tanítvány. Még gyerek, talán nem is pelyhedzik az álla, a szakállas férfiak között mosolyt fakaszthatott mutató hangja. De komoly gyerek. A főpap ismerőse, rokona? Ki tudja. A passió zavaros éjszakáján bemehetett a főpap palotájába. Jézus mellett látta a csodákat, és ismerte az előkelőség palotájának hangulatát. Hogy került Jézus mellé? Hogy lett belőle „a szeretett tanítvány”? Saját evangéliumában egyszer sem mondja ki a saját nevét.

Jakab sem bőbeszédű, de Jézus különleges megtiszteltetésben részesítette. Péter és János mellett őt hívta magával a megdicsőülés hegyére, amikor a napnál is szikrázóbban ragyogott a világ viláosságára. Testvérel együtt heves természetű; egyszer Jézus leinti őket, hogy veszedelmes lélek lakik bennük, és az nem jó.

A többi tanítvány? Ne feledkez-

Jézus hívta őket, indultak utána. A hangulat jó volt, ha a kenyér és a hal olykor szűkösen jutott is. Miért voltak Jézus mellett? Egyszerűen nem tudni.

S aztán még az ég is leszakadt. Az utolsó vacsora hangulata is furcsa volt egy kicsit, Jézus a tanítványainak poros lábát mosta és törölgette, és közben tanította őket az egymáshoz való viszonyulásra. Aztán azok a rejtélyes szavak a kenyérről és a borról. Kicsit elfogódottan énekeltek a szoltárokat, majd kimentek az Olajfák hegyére. Jól is esik bizalmas, baráti légkörben beszélgetni a csillagos ég, az olajfák halkán sutogó lombjai alatt. De nem került sor beszélgetésre. Jézus kérte, hogy virrasszanak vele. Miért? Mi történt? Készül valami? Júdás, az Iskáriótes hol van? Lárma, aráni, görög és latin szavak keverednek a sűrű éjszakában, fáklák imbolyognak fejmagasságban a fák között. Kik ezek? Mit akarnak? Rablók? Nekünk amúgy sincs semmink, mert ha lenne, nem itt húznánk meg magunkat, ebben az olajpréskertben – gondolhatták.

A letartóztatás gyorsan lejátszódott. Júdás csókja kizárta az esetleges tévedést. A következő hetvenkét óra borzalom volt. Jézust megölték. Ők – János kivételével – a kereszt közelébe sem mertek menni. Mindennek vége. Elég. Ennyi. Szép volt, de vége. Borzalom. Meneküljünk! Fúson, ki merre lát! Ezek a római katonák nem ismernek irtalmat, a főpapok hatalma megkérdőjelezhetetlen. A szent epizódnak vége. Sír és nehéz kö.

De mi ez? Hogy? Feltámadt? Mit beszélés?

Igen, látni, itt áll. Eszik a sült halból, egy kis kenyeret tör hozzá, és udvariasan kínálja a kimerült tanítványokat. Csak Péternek kell dadogva felennie az eglyenyegű, de háromszor feltett kérdésre. Ők zavarodottan nyelik a finom – ilyen finom még nem is volt – sült halat, és mintha a kenyér se lenne annyira száraz, mint lenni szokott. Már tíz napja. Már húsz napja. Nagyon jó vele találkozni. Vele. Semmit nem értenek, de na-

Ha hétfő este, akkor hifi

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Hatodévesként abban a kiváltságos helyzetben lehetek, hogy beleláthatok a kelenföldi gyülekezet működésének részleteibe – jobban, mint egy gyülekezeti tag, de annyira mégsem, mint egy lelkész. Mentorom, *dr. Blázy Árpád* lelkész „árnyékaként” több közöséget is megismerhetek közelebbről – megfigyelőként, aktív résztvevőként és még szolgálóként is. Legyen az iskolások, fiatal felnőttek, családosak, középkorúak, nyugdíjasok vagy gyülekezeti munkatársak alkalmi, mindegyik rejt magában valami különlegeset, számomra vonzó, amiért a szívemhez nőtt.

Most csak egyről, a hétfő esti csoportról szólok, amelynek tagjai – beleértve magamat is – *hifinek*, tehát hétfői ifinek nevezik magukat. Az igazság az, hogy a harmincasok ifje nevet is viselhetnék, már ha a tagok

korát vesszük figyelembe. Az életkoron kívül közös még a nyitottság, a tárgyalt témák tudományos igényességgel való boncolgatása, a beszélgetésekre odaszánt, szokottnál is több idő.

Szeptembertől az alkalmak témáját a konfirmációi káté kérdései adják. „Mit jelent az, hogy Isten az embert a maga képére teremtette?” – hangzott az első kérdés. Jelenleg az aktuális témával kapcsolatban – „Miért teremtette Isten az embert férfivá és nővé?” – különösképpen sok megbeszélendő kerül elénk. Hogy miért? Talán azért, mert az iftagok nagy része házasságkötés előtt áll, dolgozó, fiatal felnőtt. Nem csoda hát, hogy már hetek óta nem sikerült továbblépni a következő katekérdésre... De nincs is hova sietni: az a fontos, hogy a csoportot érintő témák alapos figyelmet kapjanak.

Minden hónap utolsó hétfőjén rendhagyó alkalom töri meg a sorozatot. Ilyenkor valamelyik ifis tag a

saját érdeklődési körébe tartozó témát hoz, amelyet felvezet, bemutat vagy éppen megmutat a többieknek. Így volt már filmnézés (orosz ortodox szerzetesekről és saját rendezésű film a kendőről), versmondás (saját költeményekből válogatva), tudományos, képes előadás (*Nő a középkorban* címmel), úti beszámoló (Francia- és Spanyolországról), zongorakoncert (közös adventi vacsoránál), sőt egy kollektív látogatás a Nemzeti Galériában (egy ott dolgozó ifis közreműködésével), ahol a Munkácsy-trilógiát tekintettük meg.

Azt mondhatjuk, változatosan és tartalmasan telik a körülbelül húsz főt számláló csoport élete, és reménység szerint hosszabb távon is megmaradnak a lassan, de biztosan szövődő barátságok és kapcsolatok.

Megjelent a Kelenföldi Evangélikus Egyházközség tavaszi hírlevelében

zünk meg Lévi Mátéról, a vámszedők munkatársáról, akinek a bőre alatt is pénz lehetett, ha úgy szorgoskodott, mint a törpe Zákus. Pénzeszacskók közül felállni és egy mezítlás vándorprédikátorhoz csatlakozni? Hát ki érti ezt? Egészen biztosan nem eglyukas vályogviskóban lakott, egy kis luxust megengedhetett magának. S otthagya? A pénzt, a jólétet és hogy félve tisztelik? Kiköpnék a háta mögött, de ő ezt nem látja, és a szegények végül is titokban irigylük a könnyedén szerzett jólétért. Követi ezt az egyfelöltős Jézust? Ki érti ezt?

Fülöp, aki látni szeretne az Atyát, még érthető. Ő Isten akarta látni. Nem számít, hogy a napba sem tudna nézni, de az Istent látni akarja. S ő az, aki Nátánaelt hívja, akinek nem volt jó véleménye Názáretről. Jézus követői lesznek és maradnak. S még vannak néhányan, akikről nem tudjuk, hogyan kerültek Jézus követői közé.

gyon jó. Ötven nap. Miért hagy el minket? Nem, ez így nem lesz jó. Küldés, de ebbe a pokoli világba? S a tompaság, üresség, félelem, elhagyatottság. Az eget kémlelik.

Mégis megtörténik a csoda, a kiszámíthatatlan. Jön az égi szent láng. Mintha sebesen száguldó szél zúgna, és a különös, tüzes nyelvek kitétik a gyávaságot, kétséget, félelmet, riadalmat, szorongást a szívükből. Isten Fia, Jézus él! Elküldte a Lelkét. Ők pedig már életüket sem féltik, tudják, hogy mit kell mondanuk. Mert eljött az égi szent láng.

Olyanok voltak, mint mi. Emberek, egyszerűek, bonyolultak. De ez az égi szent láng még minket is átformálhat.

Így legyen minden Jézus követőnek áldott pünkösdi ünnepe!

A szerző evangélikus lelkész, a Nyugat-békési Egyházmegye esperese

Evangélikus műsorok a Magyar Televízióban

Június 12-én, pünkösdvasárnap a Magyar Televízióban az m1-en 10.30-kor, az m2-n 13.25-kor *Mai hitvallások* címmel Papp János színművészhez látogatunk. A műsorban szó lesz Niklának, a gyermekkor színhelyének meghatározó szerepéről, *Berzsenyi Dániel* hatásáról és az El Caminóról, az útról, mely arra készítette a művészt, hogy átgondolja életét. A műsor szerkesztője Nagy László, rendezője Nemes Takách Ágnes.

Június 13-án, pünkösdhétfőn a Magyar Televízióban az m1-en és az m2-n is 5.20-kor Zsíros András egyetemi lelkész mondja el gondolatait.

Deák tér a rádióban és a televízióban

- Június 13-án, pünkösdhétfőn az MR3 – Bartók rádió 12 óra 5 perckor kezdődő *Bravissimo* című műsorában Johann Sebastian Bach *Was mein Gott will, das g'scheh allzeit* kezdetű kantátája (BWV 111) hallható. Közreműködik Zádori Mária, Gémes Katalin, Megyesi Zoltán, Orendt Gyula, a Lutheránia énekkar és a Weiner–Szász Kamaraszimfonikusok. Vezényel: Kamp Salamon. A felvétel 2010-ben a Deák téri evangélikus templomban készült.
- Június 16-án, csütörtökön 18 órakor az MR3 – Bartók rádió félórás összeállítást sugároz *A zenéről* című műsorában a budapesti Bach-hétről.
- Június 19-én, vasárnap a Magyar Televízió harmincperces műsorban mutatja be a kétszáz éves Deák téri evangélikus templomot. A műsor 11.30-kor kezdődik az m1-en, majd megismétlik 14.30-kor az m2-n.

Istentiszteleti rend • 2011. június 12.

Pünkösd ünnepe. Liturgikus szín: piros. Lekció: Jn 14,23–31; ApCsel 2,1–13. Alapige: 4Móz 11,24–29. Énekek: 234., 239.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 9. (német, úrv., konfirmáció) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv., tanévzáró) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4. de. 9. Solymár Péter Tamás; de. 10. (úrv., rádiós istentisztelet-közvetítés) Gáncs Péter; du. 6. (kantátazenés istentisztelet, a Bach-hét záró alkalma); VII., Városligeti fasor 17. de. fél 10. (angol) Gáncs Tamás; de. 11. (úrv., konfirmáció) Aradi György; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Gát u. 2. (katolikus templom) Kovács Áron, liturgus: Muntag Lőrinc; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 10. (gyermekistentisztelet) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Joób Máté; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; Zugló, XIV., Lócsei út 32. de. 11. (úrv., konfirmáció) Tamásy Tamás; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) dr. Szabó Lajos; Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. (úrv.) Bakay Beatrix; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. (úrv.) Vető István; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. (úrv.) Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Kovács Áron; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Kovács Áron; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. (úrv.) Győri Gábor; Kispest, XIX., Templom tér 1. de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Kendeh K. Péter; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. (úrv., tanévzáró) dr. Lackner Pál; Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás (Jókai u. 7–9.) de. fél 12.

Istentiszteleti rend • 2011. június 13.

Pünkösd 2. napja. Liturgikus szín: piros. Lekció: Jn 3,16–21; ApCsel 10,34–42–48. Alapige: Zsolt 51,12–15. Ének: 231.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.); Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Bolba Márta; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); V., Deák tér 4. de. 10. (ünnepi istentisztelet) Győri Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); VIII., Üllői út 24. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) Milan Krivda szlovák püspök; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); Zugló, XIV., Lócsei út 32. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); XIV. Gyarmat u. 14. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); Rákospalota, XV., Régi Főti út 72. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 9. (áhitat) Vető István; de. 10. (közös istentisztelet a Deák téri templomban); de. fél 11. (jubiláló konfirmandusok köszöntése, úrv.) Vető István; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) Kovács Áron; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. (úrv.) Kovács Áron; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; Kispest, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (konfirmáció) Solymár Gábor; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. dr. Lackner Pál; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Emlékeztetők a jövő nemzedéknek

▶ Rogate vasárnapján emléktábla került a nagykanizsai evangélikus templom falára. A táblán egy szimbólum: kereszt szőlőfürttel, kalással, alatta egy jézusi mondat: „Ha valaki nekem szolgál, azt megbecsüli az Atya!” (Jn 12, 26b) Ezután olvashatjuk a lelképásztorok neveit, akik Jézus Krisztus követésére hívó szavát meghallották, és itt munkálkodtak. Sorrendben a következők: Szeremlyéni Mihály, Hosius Jakab, Hohenberg Farkas – a reformáció századából, majd Hütter Lajos, Horváth Olivér, Fónyad Pál.

Június jelentős hónap a nagykanizsai gyülekezet történetében. Az ellenreformáció idejét követően a szepetneki gyülekezet gondozása alatt álló kis közösség 1845. június 19-én alakult úgynevezett fiókegyházzá, majd evangélikus iskola és imaház építéséről döntött. Bár tervük jóval később vált valóra, de tanítók sorában az első Péterfy Sándor volt, éppen százötven esztendeje. Nevét a város egyik iskolája viseli.

Az önállóságig hosszabb út vezetett. Az 1881-től szolgáló Hütter Lajos nevéhez kapcsolódik a parókia- és templomépítés. Ehhez a nagy munkához sokak reménye, áldozatkészsége és hitbéli hűsége kellett, így 1891. június 28-án a templomszenteléskor hálát adhattak Isten gyülekezetépítő csodájáért.

A templom mellett a gyülekezet otthon adott helyet az egyre gyara-

podó evangélikus közösség sokrétű alkalmainak. Ez Horváth Olivér (1920–1951) szolgálata alatt épült fel, nagy összefogással, 1931. június 14-én vették használatba. Meg kell említenünk Kalmár Zoltán építész, felügyelő, Sarkadi Tituszné református lelkészözvegy nevét és a város

támogatását. A nőegylet, az ének- és zenekar, a diákszövetség, a Keresztény Ifjúsági Egyesület összejövetelei, a bibliaórai csoportok, szeretetvendégségek változatos programjai élettel töltötték meg az épületet, mely nélkülözhetetlen ma is.

Fónyad Pál (1951–1990) próbás időkben végezte munkáját. Küzdött, fáradozott a templom és a gyülekezet megmaradásáért. Haláláig szívügye volt a személyes pástorolás, látogatás. Feleségével együtt imádságos szeretettel, figyelemmel kísérték a gyülekezet életét nyugdíjas korukban is. Ő maga vallott egy alkalommal így: „Nem szünök meg könyörögni Istenhez, hogy egyházunk min-

den szolgáját az Ő Szentlelke erejével vezesse, áldja meg, hogy ne a gyűlölködés, hanem az egymást elhordozó szeretet töltse el őket is.”

Láncszemként kapcsolódott ehhez Ittész János igehirdetése az ünnepi istentiszteleten. Jn 16,23–27 alapján a püspök az egybegyűlt szívére helyezte: imádságunk ösvényét be ne lepje a fű! Jézusnak a „bizony, bizony mondom nektek” szavai jelzik, hogy a Fiú mindent megbeszél Istennel. A szívben megszületett válasz reakció Jézus szavára. Ellenérvek vagy meg nem hallgatottak tűnő kéréseink dacára ne feledjük: az ő nevében hangzó imádság nagy erő, összeköti a tanítványt az Isten trónusával. A prédikáció végén a püspök utalt arra, hogy a lelképásztori szolgálat mindig imádság is. A lelkészek így készültek és készülnek a szolgálatra. Maga a jó pástor imádkozik övéért, és Isten meghallgatja a népért mondott imádságot.

A Fónyad család jelen lévő tagjai közül a néhai lelkész fia, dr. Fónyad Pál köszöntötte az egybegyűlteket. Megrendítő, amit megosztott a gyülekezettel, édesapjára visszaemlékezve: „Halála napján kérte, hogy az a napig igéket olvassam fel az Útmutatóból. Ézs 49,4 és Fil 2,16 voltak ezek. Röviddel ezután megszólalt: »Imádkozzatok.« Ezek voltak az utolsó szavai. A Miatyánk alatt elaludt. A haláltusa négy óra hosszat tartott.”

Ennek fényében meg jobban értjük az ige felszólítását: „Ne feledkeztek meg vezetőitekről, akik az Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljétek életük végére, és kövessétek hitüket.” (Zsid 13,7)

■ DEMÉNÉ SMIDÉLIUSZ KATALIN

Négyfalusi vendégek Mosonmagyaróváron

▶ A mosonmagyaróvári evangélikus gyülekezet 2003-ban alakított ki testvér-gyülekezeti kapcsolatot a barcasági Négyfalu egyik evangélikus gyülekezetével, Csernátfaluván. A nyolc év alatt több alkalommal is ellátogattak egymáshoz a két egyház-közös tagjai. Idén a csernátfalusiakon volt a sor: június 2–6. között Török László lelkész vezetésével harminc erdélyi vendég érkezett Mosonmagyaróvárra.

A vendéglátó mosonmagyaróváriak igyekeztek emlékezetes programokat szervezni a távolról érkezetteknek. A

Kárpát-karéj magas hegyeinek lábánál élő vendégek számára igazi kuriózum a folyók világa, ezért a közös kirándulások középpontjában a víz állott. Az első napon Dunakilitől kishajókkal „csorogtak” végig a Mosoni-Duna vadregényes, kanyargós vízi útján Halásziig. A háromórás hajókázás során megfigyelhették a Mosoni-Duna páratlanul gazdag vízi világát. Este színházlátogatás várt a vendégekre: a Győri Nemzeti Színházban megnézték az *Állami áruház* című retrooperettet.

Másnap ismét a víz, mégpedig a Duna játszotta a főszerepet. Budapesttől hajóval tették meg az utat Visegrádig, ahol megtekintették a fellegvárat, majd továbbindulva az esztergomi bazilikát.

■ K. M.

Közlekedésbiztonság (evangélikus) gyerekszemmel

▶ Szakos Hanna bakonytamási evangélikus óvodás nyerte az Országos Balesetmegelőzési Bizottság által meghirdetett, Közlekedésbiztonság gyermekszemmel elnevezésű rajzpályázat országos fordulóját, valamint azt megelőzően a Pápai Rendőrkapitányság által szervezett városi fordulót is.

Az országos megmérettetés eredményhirdetésére május 31-én került sor Budapesten, az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) épületében. A hazai balesetmegelőzés tradicionálisnak számító vetélkedőjén – amelyet a bizottság fennállása óta, tizenkilenc esztendeje rendszeresen meghirdetnek – három kor-

csoport (óvodás, alsó és felső tagozatos) legjobb három-három munkáját díjazták, emellett különdíjakat is kiosztottak. A gyerekek munkáit először a helyi, majd a területi vetélkedőkön értékelték. A területi balesetmegelőzési bizottságok a megyei (fővárosi) díjazott rajzokból kategóriánként öt alkotást küldtek az országos értékelésre.

Igen széles volt az alkalmazható technikák köre: grafit, szén, színes ceruza, zsírkréta, linó, tus, tempera, olaj és diópác. A beküldött képek szakmai értékelését az ORFK Közlekedésbiztonsági Főigazgatóságának munkatársai végezték, míg az országos helyezésekről, a díjak odaítéléséről háromfős zsűri döntött.

A rendkívüli kézügyességgel megáldott, hatesztendő, óvodás győztes, Hanna jutalma egy gyermekkerékpár volt, amelyet örömmel vett át a

Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság és a Pápai Rendőrkapitányság munkatársai, valamint szülei kíséretében. Gratulálunk!

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Napozni – csak okosan!

Itt a nyár, indul a strandszezon, jól esik a napfény simogató melege. Ám ez a simogató meleg gyorsan káros és veszélyes forrásává válhat, ha nem figyelünk oda. A vízpartokon minden évben rácsodálkozom arra, hogy mennyien fekszenek kint a napon rákvörösre sülvé, esetleg már felhagyzott vagy foszladozó bőrrel. A legszomorúbb, amikor gyerekeket látunk ilyen állapotban.

A bőrgyógyászok évek óta figyelmeztetnek bennünket a napozás káros hatásaira. Növekszik a bőrrákosok száma a fiatalabb korosztályokban is. Rádásul ez a betegség sok-sok év alatt alakul ki: minden egyes leégés ront a helyzeten, hiszen a bőr „emlékszik” a korábbi eseményekre, azok hatása összeadódik, így növelve a rák kockázatát.

A különböző napozókrémek használata nagyon fontos, de jó, ha ismerjük ezek árnyoldalait is! Az általános hiedelemmel ellentétben a napvédő készítmények nem adnak teljes védeltséget. A rajtuk található faktorszám azt mutatja, hogy mennyi ideig lehet a napon tartózkodni a védelemükben. Ha tehát krémelés nélkül tíz perc után elkezdi pirulni a bőr, egy tízes faktorú krém körülbelül száz percig nyújt védelmet, egy húszas faktorú kétszáz percig. Ez persze csak megközelítő számítás, mert a védelem mértéke sok más tényezőtől is függ.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

Jó, ha többet megtudunk a napozókrémek összetételéről is, ugyanis az is lehet káros az egészségre és a környezetre. A krémek védőhatása kettős: egyrészt kémiai elnyelik vagy visszaverik a káros fénysugarakat, másrészt fizikailag megakadályozzák, hogy a káros sugarak behatolhassanak a bőrbe. Ilyen anyag a cink-oxid és a titánium-dioxid, amely nem szívódik föl a bőrbe – ha lehet, az ezeket tartalmazó készítményeket keressük. Kerüljük viszont azokat, amelyek benzofenont, homoszalátot, okti-metoxicinamátot, parabent (butil-, etil-, metil-, propil-) tartalmaznak, ugyanis ezek úgynevezett hormonhatású anyagok, amelyek károsan befolyásolják a hormonháztartást és a nemi szerveket. A padimát-O és a Parsol 1789 (avobenzon) a bőr felületén szűri az UV-sugárzást, de a bőrbe szívódva fény hatására reakcióba lép, és rongálja a sejteket, így a DNS-t is.

Mivel a napozókrémek nagy része belekerül a folyókba, tavakba, tengerekbe, a környezettudatosság is fontos tényező a napvédő krémek használatakor. Kerüljük a káros ásványiolaj-származékokat, például paraffinolajat tartalmazó készítményeket.

Érdemes tehát egy kicsit bogarászni az apró betűs feliratokat, ám a nagybetűs feliratok és a reklámok sem mindig korrektek: legyünk gyanakvóak, ha azt olvassuk, hogy „minden sugárzást kiszűr”, vagy „egész nap véd”, hiszen a készítmények összetevőinek egy része gyorsan lebomlik, vagyis elveszti védőhatását.

Egyre több fényvédő készítmény tartalmaz nanorészecskéket. Ezek egészségre gyakorolt hatása csak kevéssé ismert, ezért kockázati tényezőnek kell tekinteni őket. A fényvédők összetevőinek vizsgálatok az is kiderült, hogy az Európai Unióban használt egyes hatékony vegyületek nincsenek engedélyezve.

Ezek után elmondhatjuk, hogy nem egyszerű a választás a napvédő krémek között. Az interneten nagyon sok anyagot, sőt teszteseteket is találhatunk, amelyek segítenek a tájékozódásban.

Mint annyi más területen, így a napozáskor is megfontolandó tanács a mértékletesség!

■ S. A.

Mezőhegyesi gyermeknap

A mezőhegyesi evangélikus gyülekezet néhány tagja, illetve barátai már tavaly is megrendezték egy sikeres gyermeknapot. A második alkalommal, azt hiszem, az emberi összefogás olyan mértékben mutatkozott meg, amely megérdemeli a nyilvánosságot.

Nyolc mezőhegyesi ember néhány hét alatt támogatók segítségével egész napos programot „varázsolt” a városi sportpályára. Volt itt kisvonat, pusztabusz, tűzoltó-bemutató, íjászat, focibajnokság kilenc csapattal, mazzorettek, népi táncosok, két zenekar, vattacukor, pattogatott kukorica, fagy, palacsinta, kakaó, zsiros kenyér, motorozás – mindez teljesen ingyen a gyerekeknek.

A rendezvény támogatóinak a felsorolására nem lenne elegendő

egy oldal. A főtámogatókat mégis meg kell említenem: a Pace Kft., a Ménesbirtok Rt. és dr. Felek Levente anyagiakkal, Boros József kereskedő édességek felajánlásával járult hozzá a gyermeknap megvalósulásához. Az összefogás legszebb jele talán mégis az volt, amikor egy-egy család jelentkező támogatási számdékkal.

Egy nagyon fontos mozzanat még a rendezvénnyel kapcsolatban: jól kidolgozott „menekülési terv” is készült, és a programok alatt végig a helyszínen volt egy mentőautó.

Ez az esemény is jól példázza, hogy ha akarunk valamit, ha hiszünk a megvalósíthatóságában, és Isten áldását is kérjük hozzá, mindent meg tudunk oldani.

■ WAGNER SÁNDOR

A domonyi gyülekezet harmadik evangélikus napján, június 4-én D. Szezik Imre nyugalmazott püspök igehirdetése és előadása után a szabadban elfogyasztott ebéd és a záróáldás is erősíthette a testvéri evangélikus közösséget.

■ SÁGHY BALÁZS felvétele

Teljes holdfogyatkozás június 15-én

Jövő szerdán csodálatos természeti jelenségnek lehetünk szemtanúi: 2008 után ismét teljes holdfogyatkozás látszik Magyarországról. A Hold 20 óra 21 perckor lép a Föld árnyék-kúpjába, ez jelenti a teljes fogyatkozás kezdetét. A totalitás 22 óra 1 percig tart, ekkor ér véget a teljes fedés. Maga az égi színjáték részleges fogyatkozásként egészen 23 óráig tart, ekkor nyeri vissza megszokott formáját hűsége kísérőnk.

A jelenség főszereplője, a Hold, Földünk gyermeke. A szó szoros értelmében. Planétánk távoli múltjában egy hatalmas méretű kisbolygó csapódott égitestünkbe. A katalizma hatására a Föld kérgéből és köpenyéből jelentős anyagmennyiség szakadt ki és repült a világűrbe. Föld körüli pályára állva idővel összetömörült, létrehozva a Holdat, mely ekkor még jóval közelebb keringett, távolsága azóta – ha kismértékben is, de – folyamatosan növekszik.

A Hold felszínén szabad szemmel

is jól látható sötét foltok a holdtengek. Természetesen víz nem található bennük, mint ahogy légköre sincs a Holdnak, elnevezésük a korai kutatások mentőjaként maradt meg, amikor úgy hitték, folyékony víz hullámszik az égitest felszínén. Tulajdonképpen hatalmas méretű kráterekről van szó, melyek kisbolygó-becsapódásokkor születtek, amikor a felszíni kéreg felszakadt, és a távcső nélkül is jól látható, barnás színű bazaltos anyag feltöltötte az újonnan született „medencéket”. A világos területek a holdi felföldek: ezeken már kisebb teleszkópokkal is becsapódásos kráterek sokaságát láthatjuk. A Holdon kismértékű vulkáni tevékenység is volt a múltban, a miniatűr holddómok ezeknek a bizonyítékai.

Kísérőnk mindmáig az egyetlen Földön kívüli égitest, ahol ember

járt: 1969 és 1973 között, a hat sikeres Apolló-misszió során. Reményeink szerint az emberes űrutazások a

21. század első harmadára újraindulnak. Várhatóan azonban – a világhatalmi, ezáltal pedig a műszaki-tudományos erőviszonyok változása révén – már nemcsak amerikai, hanem kínai főszerepléssel.

■ REZSABEK NÁNDOR

EVÉL & LEVÉL

Tudjuk, mit cselekszünk?

Az *EvÉlet* 2011. május 1-jei számában, az anyák napi összeállításban jelent meg a „Két választásom volt: vagy elfogadom a lányom, vagy nem” – Beszélgetés egy transznemű édesanyjával című interjú.

A történet lényege a cikk szerint: egy északír férfi átoperáltatta magát nővé, és összeházasodott egy nevében „még férfi” transzneművel. A szülők kezdeti kétségbeesését és elzárkózását együttműködés, imatámogatás és a kapcsolat egyházi megáldása váltotta fel.

Néhány gondolatot és kérdésemet szeretném megosztani az interjút készítő Boda Zsuzsával, a szerkesztőbizottsággal, a főszerkesztővel és olvasóinkkal.

A transzneműség ismert, de periférikus, százalékban sem mérhető jelenség, betegség. Valóban ezzel és hasonló peremjelenségekkel kell időnként foglalkoztatni hetilapunk olvasóit? Utalok a korábbi vitákra is. Valóban anyák napjára való írás ez? Ezzel köszöntjük a terheket hordozó asszony testvéreket, édesanyákat? Ezek az ő kérdései? (Tudok olyan lelkészről, édesanyáról, aki miután elolvasta a cikket, a szerkesztési koncepció miatti fájdalmában elírta magát.)

Tudom, nem szabad homokba dugni a fejünket, tudnunk kell a világ dolgairól, és meg kell/lehet találni az evangéliumi, irgalmas válaszokat is. Ugyanakkor egy ilyen kérdés e formában való tálalása nem fogadható el.

Egy tizenkét oldalas hetilap valamely rovatában esetleg el tudnám képzelni ezt az interjút egy keresztény orvos és egy teológus kommentárjával.

Teljes a zavar a cikkben több szempontból is. Ha valaki transzneműnek születik, akkor miért kell „az Úristen bűnbocsátó kegyelmét” ide keverni? Nem bűn, hanem betegség, ha valaki biológiai zavarral születik. Ezek szerint a cikk szerzője bűnösnek tartja a főszereplőt? Vagy az operációt és a házasságot érzi „rázósnak”? De az egész interjú azt sugallja, hogy ez a jó keresztény megoldás, hozzáállás, hiszen itt hívó szülők imája és tanácsa, majd az egyházi áldás kísérte a folyamatot.

A történet szerint két férfi átoperáltatja magát nővé, és lelkészi áldással egybekel. Ez akkor azt jelenti, hogy lesbikusként élnek tovább? Anyák napi szent olvasmány...

Amennyiben az író szándéka az volt, hogy bemutasson egy családi drámát és a gyermekeinkhez való viszonyulásunk folyamatát, útkeresését, talán lehetett volna találni olyan példát, amely közelebb van evangélikus családjaink hétköznapijához. Különösen is olyan időben, melyben elszabadult hajóágyúként pusztít az erkölcsstelség, a deviancia és igeellenesség. Olyan időben, melyben az új alkotmány, alaptörvény a korszellem pusztító sodrása ellenében védeni próbálja a természetes házassági és családi modelleket. Számomra a legfájdalmasabb az ügyben a cikk megjelenését követő csend.

SZEVEÉRYNYI JÁNOS országos missziói lelkész

Köszönöm Szeveérynyi János levelét. Örülök, hogy sikerült olyan interjút készítenem, amely ennyi hét elteltével is foglalkoztatja. (Az írás tizenhat oldalas hetilapunk szóban forgó számán kívül megtalálható a <http://www.evangelikusselet.hu/lapozgato/2011-18.pdf> címen is.) Sajnálom azonban, hogy a kétségkívül szélsőséges alaphelyzetből lelkész testvérem nem olvasta ki azt az ember- és hitpróbáló küzdelmet, amelyet ez az édesanya végigharcolt, s amelynek végén ez az édesanya végül mégsem taszította el a gyermekét. A cikk elé írt „felvezetésemben” az olvasóknak felvezett kérdést ezért most Szeveérynyi Jánosnak teszem fel: *Őn mit tett volna?*

Az országos missziói lelkész azt írja: találhattam volna olyan példát, „amely közelebb van evangélikus családjaink hétköznapijához.” Igaza van. Megkereshettem volna azt az evangélikus édesanyát, akinek tizenhat éves fia bejelentette, hogy a vele egyidős barátnője gyermeket vár tőle. Vagy azt az ismerősömet, akinek a lánya egy muszlimhoz ment feleségül, és emiatt nem lehetett evangélikus egyházi esküvőjük. (Az interjúban egyébként egy szóval sem írtam, hogy a transznemű párra esküvő keretében adott volna áldást az északír lelkész.) Természetesen meginterjúvolhatnám azt az evangélikus édesanyát is, aki pár évvel ezelőtt rákos lett, amikor megtudta, hogy a fia homoszexuális. Beszélgethetnék azzal az ötvenes éveiben járó özvegy édesanyával is, akinek a részeges fia hetente szétveri a lakást. Vagy azt, aki egy nap arra ment haza a munkából, hogy hetedikes lánya szerelmi bánatában felvágta az ereit, és a kórházban éppen csak hogy meg tudták menteni az életét. Folytassam a sort? Igaz, ők nem biztos, hogy megnyílnának lapunk hasábjain, noha egytől egyig személyes ismerőseim...

Küzdelem minden szülő-gyermek kapcsolatban előfordul, és mindenkinek a saját családi terhe a legnagyobb. Ebben az interjúban engem elsősorban az érdekelt, hogy ez az édesanya hogyan hordozta el a saját terhét. Kívülállóként könnyű ítélni mások felett, de mintha nem ez lenne a krisztusi példa.

Végezetül még egy megjegyzés. Nem értem, hogy országos missziói lelkészünkben egyáltalán hogyan merülhetett fel az Úristen bűnbocsátó kegyelmére vonatkozó kérdés. Szeveérynyi János eddigi megnyilatkozásaiban a homoszexualitás a bűn kategóriájába tartozott. A transzneműséget a fenti levélben betegségnek minősíti. Országos missziói lelkészünk milyen alapon ítéli meg, hogy kinek „jár” az Úristen bűnbocsátó kegyelme, és kinek nem? Szerinte nem erre szorulunk rá egytől egyig mindannyian?

Közlésre szánt leveléhez mellékelte soraimban Szeveérynyi János áldást és békeességet kívánt. Ezt kívánom én is.

BODA ZSUZSA

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban • Június 12-én, pünkösdvasárnap 10.04-től istentiszteletet hallhatunk az MR1 – Kossuth rádió hullámhosszán a Deák térről. Igét hirdet Gáncs Péter püspök.

Lapunk on-line olvasható formában is előfizethető...

digitalstand.hu/evangelikusselet

HÍREK, HIRDETÉSEK

Meghívó

Szeretettel hívunk mindenkit június 18-án, szombaton 14 órára a győri evangélikus Öregtemplomba (9025 Győr, Petőfi tér 2.) *Ittzés Jánosnak*, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület nyugdíjba vonuló püspökének búcsúztató istentiszteletére, valamint az azt követő szeretetvendégségre a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központba. Erős vár a mi Istenünk! *Az egyházkerület felügyelője és a Győri Evangélikus Egyházközség*

Meghívó

„Nem azé, aki akarja, nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm 9,16)

A Magyarországi Evangélikus Egyház Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületének gyülekezetei *Szemerei János* kaposvári lelkész, a Somogy-Zalai Egyházmegye esperesét püspökké választották. Ünnepi beiktatására a győri Öregtemplomban (Petőfi tér 2.) június 25-én 14 órakor kezdődő istentisztelet keretében kerül sor. Az iktatás szolgálatát *Gáncs Péter*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke végzi. Az istentiszteletre és az azt követő fogadásra tisztelettel és szeretettel hívunk mindenkit. *Az egyházkerület közgyűlése*

SZÜLETÉS

Június 3-án megérkezett Isten ajándéka: *Regina Zoé, Kiss Tamás* és *Gáncs Tünde* első gyermeke. *„Én azért jöttem, hogy életük legyen...”* (Jn 10,10)

APRÓHIRDETÉS

Újszerű állapotban lévő, másfél éve használt Rodgers 525 típusú digitális orgona első tulajdonostól, rendkívül kedvező áron sürgősen eladó. 20/532-4551.

Kedvezményes nyaralás nyugdíjasoknak Harkányban. 8 nap szállodában, reggelivel és vacsorával: 37 500 Ft. Kisbér Tourist. Telefon: 34/352-700.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Mindenkor örüljetelek, szüntelenül imádkoztatok. 1Thessz 5,16–17 (Zsolt 33,21; Jn 14,23–27; ApCsel 2,1–18; Zsolt 118,1–14) Pünkösöd az az ünnepünk, amelyet igen mélyen át kell gondolnunk, hogy megértsük, mit jelent személyesen számunkra a Szentlélek kiáradása. Az, hogy egyház „született”, hogy eljött az ígért Pártfogó, a vigasztaló Lélek, a Szentháromság egy Isten harmadik személye. Mert ez által tudjuk Pál apostol intését is valóban magunkévá tenni. A Lélek által erőt, vezetést, vigaszt kapunk. Hitünkben megtartást és erősítést. Ott van bennünk és körülöttünk, körülvesz az az erőter, amely egyetlen alapja lehet élethosszig tartó örömnünknek és imádságunknak.

Hétfő

Híre sem lesz többé országokban erőszaknak, határaidban pusztulásnak és romlásnak. Isten szabadítását nevezed kőfalaidnak és dicséretét kapuidnak. Ézs 60,18 (Jel 21,5; Mt 16,13–19; 1Kor 12,4–11; Zsolt 118,15–29) Melyik az az ország, amelyikben nincs háború, erőszak, pusztítás? Jó lenne odaköltözni, letelepedési engedélyt kérni. Ott lakni és örökös állampolgárává válni. E földön minden országban van erőszak és pusztítás... mégsem reménytelen a helyzetünk. Pünkösöd ünnepén a szívünk különösen tele van hálával. Isten gyermekei már itt az ő országának tagjai, és – ígéretének értelmében – biztonosságban érezhetik magukat jelenük és jövőjük felől. A szabadító Isten már itt magához ölel, Szentlelkével ad bizonyosságot, és nekünk küldetésünk, hogy az erőszak és a romlás közepette a szeretet, a megbocsátás, a béke evangéliumát hirdessük, a fényt a sötétségben. Jövel, Szentlélek, adj örömező szívet és rólad tanúságot tévő életet!

Kedd

Tanácsoddal vezetsz engem, és végül dicsőségembe fogadsz. Zsolt 73,24 (Jel 15,3; ApCsel 4,23–31; Fil 3,12–21) Felütöm a telefonkönyvet: tanácsadó cégek sorát találok. Életvezetési könyvektől roskadoznak a könyvesboltok polcai. Az ember minden döntésében, útkeresésében, pályá-, pár-, lakhelyválasztásában tanácsot igényel. A hívó ember ennél is többet kap: aki éhezi és szomjazza az igazságot, az élet *igazi* értelmét, annak Isten mindezt megadja. És ehhez „tanácsadó” könyvet is ad: a Bibliát. Ki kell nyitnom a szívemet és várnom, hogy megszólaljon az ige. Ha az életben tragédia történik, akkor sem hagy vezetés nélkül. Sőt végtelen gyengésséggel vezetget tovább.

Szerda

Egyetlen szó sem vezett el azokból az ígéretekől, amelyeket az Úr Izráel házában tett. Mind beteljesedett. Józs 21,45 (Gal 4,28; ApCsel 8,9–11/12–25; Fil 4,1–9) Isten szavatartó. Nem gondolja meg magát. *„Nem ember az Isten, hogy hazudnék, nem embernek fia, hogy bármit megbánna. Mond-e olyat, amit meg ne tenne, ígér-e olyat, amit nem teljesít?”* Ha végképp nem látok kiutat, ezekre az ószövetségi ígéretek gondolok, melyeket Krisztus eljövetele tett számomra valósággá. Itt van Isten Jézus személyében, hogy minden kétségemre feleljen beteljesített ígéretével, Fia testtelével. Nem kell félnem, mert ő nem változik. Csak változtat: engem, téged, az életünket. Engedjük, hogy az ígéretét beteljesítő Isten formáljon!

Csütörtök

Jézus így szólt a bénához: „Bízzál, fiam, megbocsáttattak bűneid.” Mt 9,2b (Zsolt 32,3–5; ApCsel 11,1–18; Fil 4,10–23) Miért ezt mondja Jézus? Miért nem a testi gyógyítással kezdi? Hát nem látja, hogy milyen szenvedés a bénának testi állapota? Amíg a testre, a matériára, a mulandóra nézünk csak, addig nem is fogjuk megérteni. Kikerülhetetlen felkiáltójel, amit Jézus itt tesz, mond. A kórházban az orvosok a testi tünetekre koncentrálnak, de a lélek gyógyítása is *létfontosságú* lenne! Amíg lelki terheket, bűnöket cipelelünk évtizedek óta, haragokat őrizgetünk, addig lehet a testünk szép, egészséges, jól konzervált, mégsem vagyunk egészségesek. Kérjük mindig a bűnbocsánatot, éljünk a lehetőséggel, amíg lehet! A test elmúlik, porrá lesz. Lelkünket tegyük Jézus kezébe, ő annak igazi Orvosa.

Péntek

A szombati nyugalom még ezután vár az Isten népére. Zsid 4,9 (Ez 20,12; ApCsel 11,19–26; Péld 10,6–12) A teremtés munkájának végeztével, szombaton Isten megpihent. Az ígéret szerint Isten népe is meg fog pihenni a mennyi üdvösségben. *„Aki ugyanis bement az Isten nyugalmába, maga is megnyugodott a munkáitól, mint Isten is a magáétól.”* A mennyi béke öröme lesz az osztályrészük azoknak, akik mindvégig hűségesen kitartanak a hitben, a reménységben és a szeretetben.

Szombat

Megszabadítom őket minden vétküktől, mert elpártoltak tőlem, és megtisztítottam őket. Az én népem lesznek, én pedig Isteniük leszek. Ez 37,23 (Róm 5,16b; ApCsel 18,1–11; Péld 10,22–32) Személyes és talán így megragadható üzenet: hozzánk, hozzám is így lép oda Isten. Megszabadít vétkemtől – ez a legnagyobb jó, hiszen számolatlanul sok bűnöm van! És nagyon nehéz a teher a lelkemen. Elpártoltam, mégsem vet el: magához ölel, mint tékozló gyermekét. Megtisztít minden olyan piszkától, amely a szemnek láthatatlan, de belül szennyez, mérgez. Gyermeke vagyok és maradok, mert szavát, szeretetét soha vissza nem vonja. Ez ad ma és minden új napkeltekor erőt életem nehézségei közepette.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 12-étől június 19-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése a Deák téri templomból. Igét hirdet Gáncs Péter elnök-püspök</p> <p>10.45 / Duna Tv Vannak vidékek Csíki-medence</p> <p>11.00 / m1 és m2 Pünkösdvásárnapi református istentisztelet közvetítése Pesterzsébetről. Igét hirdet Takaró Tamás lelképásztor</p> <p>15.00 / m1 Menjünk a Balatonra!</p> <p>15.05 / Bartók rádió Beszélgetések az egyházzénéről A magyar nyelvű genfi zsoltárok 400 éve</p> <p>20.05 / m1 Mindszenty – A fehér vértanú (magyar történelmi dokumentumfilm, 2010) (134')</p>	<p>10.03 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Karcagról Igét hirdet Koncz Tibor lelképásztor</p> <p>12.05 / Bartók rádió Bravissimo! Benne: Bach: 111. kantáta (Was mein Gott will, das gscheh allzeit)</p> <p>14.03 / Kossuth rádió „Jövel, Szentlélek!” Látogatás Pilisszentlélek templomában</p> <p>18.02 / Kossuth rádió Bencések Bakonybélben</p> <p>21.00 / m1 Az emigráns – Minden másképp van (magyar–olasz film, 2006) (107')</p> <p>23.30 / Bartók rádió Ars nova. Benne: Olivier Messiaen: Szentlélek</p>	<p>14.05 / Kossuth rádió Arcvonalok Dr. Eckhardt Mária zeneörténész</p> <p>15.30 / m1 Tudástár UV-sugárzás</p> <p>19.35 / Bartók rádió Händel: Salamon (oratórium)</p> <p>19.51 / Kossuth rádió A kisködmön (magyar népmese)</p> <p>21.00 / m1 Illatszertár (magyar tévéjáték, 1986) (76')</p> <p>23.15 / Duna Tv A burka túloldala (iráni dokumentumfilm, 2008) (129')</p> <p>23.45 / m1 A rejtélyes XX. század</p>	<p>6.40 / Duna Tv Isten kezében</p> <p>13.11 / Bartók rádió Edward Tarr trombitál, Irmtraud Krüger orgonál</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Tebenned biztunk eleitől fogva...” A református egyház félórása</p> <p>15.20 / Duna Tv Mátyás király és a reneszánsz (magyar ismeretterjesztő sorozat) Mátyás udvarában</p> <p>15.45 / Duna Tv Kiránduljunk itthon – Hanság (magyar ismeretterjesztő film)</p> <p>18.00 / PAX Luther omnibusz (dokumentumfilm)</p> <p>22.50 / Duna Tv Docureflex A Nagy Imre-per</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>14.04 / Kossuth rádió Nagy Imre-per – Újratárgyalás 2011 (dokumentumműsor)</p> <p>18.00 / Bartók rádió A zenéről Budapesti Bach-hét</p> <p>20.05 / m1 Mansfeld (magyar film, 2006) (122')</p> <p>20.30 / m2 A párdúc és a gödölye (magyar film, 1998) (78')</p> <p>21.00 / Duna Tv Utolsó jelentés Annáról (magyar játékfilm, 2009) (100')</p> <p>22.40 / Duna Tv Az én Moszkvám Mészáros Márta útinaplója</p> <p>23.00 / Bartók rádió Dzsessz a Márványteremben A Junior Jazz Quartet koncertje</p>	<p>5.20 / m1 Hajnali gondolatok</p> <p>6.40 / Duna Tv Vannak vidékek A budai Vár</p> <p>10.00 / Bartók rádió Hang-fogó. Benne: Bach: Magnificat BWV 243</p> <p>12.45 / PAX Egy betemetett zsinagóga Budán (ismeretterjesztő film)</p> <p>14.05 / Kossuth rádió Arcvonalok Pákh Imre üzemtember</p> <p>14.35 / Kossuth rádió Tér-idő. Lendület 2011</p> <p>18.05 / m2 1100 év Európa közepén Brassó megye – a szászok földje</p> <p>22.30 / Duna Tv Apátlan anyátlanok (amerikai–angol–német játékfilm, 2005) (112')</p>	<p>9.45 / m2 Magyarország nemzeti parkjai</p> <p>12.05 / Bartók rádió Musica Sacra Az MR Énekkar és Szimfonikus hangversenye</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében</p> <p>12.30 / Duna Tv 60 éves a Magyar Állami Népi Együttes</p> <p>14.20 / m2 Az ecset poétája Egry József festőművész</p> <p>20.04 / Kossuth rádió Amikor a nemzet egy fejjel magasabb volt önmagánál... Tóbiás Áron dokumentumműsora</p> <p>20.30 / PAX Promise (koncertfilm)</p> <p>22.10 / m2 A dunai hajós (magyar tévéfilm, 1975) (55' + 75')</p>	<p>8.00 / Civil Rádió Lélekhangoló. Az Evangélikus Rádióműsorszó összeállítása (on-line adás: www.civilradio.hu)</p> <p>9.03 / PAX Csukás Istvánnal Vámos Miklós beszélget</p> <p>10.00 / Duna Tv Evangélikus istentisztelet közvetítése Hosszúfaluból Igét hirdet Török László lelképásztor</p> <p>11.25 / m1 Református ifjúsági műsor</p> <p>11.30 / m1 200 éves a Deák téri evangélikus templom (ismétlés: 14.30 / m2)</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)</p> <p>21.25 / Duna Tv Lélek Boulevard Rúza Magdi énekes</p>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hako@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

